

PLUTARCH

EROTICUS

1557

5000.d.102

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

3

ARNOLDVS FERRONVS
FRANCISCO NOMPARI
CAVLONTIORVM RE-
GVLO S. D.

I quis est, Franciſce Caulmonti, qui admi-
retur me iam decurſis adoleſcentiæ annis,
amatoria hæc ſcribere, is ſi mei conſilij ra-
tionem intellexerit, vnà & id quod facio
probabit, & me culpa omni liberabit.

*Ego, ſi quis exacerit eò vſq; illam ingenij aciem, atque
hæc ſiue naturali, ſiue aſſiduo more quaſita conſtantia
eſſe poteſt, vt abijciat omnes blanditias, omnemq; ætatis
curſum in literis, actione magnarum rerum, contem-
platione hamanarum diuinarumq; rerum ponat, quem
non amor, non delitia vlla, non ioci oblectent, ſapienti
nihil deeſſe ad bene beateq; viuendum, vnum illum li-
berum, formoſum, diuitem, imperatorem eſſe conten-
dat: quiq; Socratis id probet, pulchrarum vnam ean-
demq; eſſe amuſſim, hunc mea ſententia laudandum,
ornandum, extollendum, fatebor. Vnum illum quantus
quantus eſt, nihil niſi meram ſapientiam non inficiabor:
ad eum me prudentia gradum, tametſi voluentem aſſi-
duè veterum libros philoſophicos non perueniſſe ingenuè
agnoscam: Nihil hæc parte auribus meis dari permit-
tam: Magnifica illa ſiue perſuaſio, ſiue opinio, apud eos
locum habeat qui eam allectant, & fouent: Obſoleuit
iam & frigere cœpit, ipſaq; venuſtate euanuit apud nos*

A

genus hoc philosophandi. Illa potius in me dicta excipiam pronis auribus stipes, fungus, hebes, quam adire velim hereditatem huius laudis non legitimis tabulis, non testamenti factione civili delatam. Soliuaga illa cognitio umbraculis eruditorum contenta sit: si quis sic erit, ille mihi imago vetustatis, columen sapientiae, exemplum seueritatis habebitur. Ex eo genere illos fuisse lego, Socratem, Zenonem, Catonem, Spurinam. Horum qui similis est, fertur ille, quantum ego coniectura auguror, gloria vera, flagrat amore verè diuino, ardet cupiditate iustæ & diuina hereditatis cernendæ: Ego homulus ex luto & argilla effictus quid mirum si perpolitam hanc vitam humanitate potius, quàm illam austeram secutus sim? Neq; tam restrictè illam præfiniam, condonans aliquid & ætati, & temporibus? Tantisper dum me hominem meminero humani à me nihil alienum existimabo: ille alter teres, rotundus, totus ex se constans, qui rem propè omnium maximam, nihil ut admiretur affectus sit, puppim sanè clauumq; teneat. Nos ne in sentinam detrudat. In transtris saltem sedere aut malos scandere, aut per foros cursitare, ne indignetur. Si opera nostra vti volet si non ut architecti, at certè ut fabri ad edificandam rempublicam accedemus: si non edificationi integræ adhibebimur, parietinis tamen fulciendis operam nostram condicemus. Itaque si quem paulò seueriorem ad normam vetustatis omnia reuocantè, inscriptio huius libelli perturbat, is hæc sibi putet dicta; quanquam neminem puto qui paulum modò tinctus sit mansuetioribus Musis offendi posse: De amore enim scribimus honesto, pudico, casto, diuino: Scribimus more Platonis, Zenophontis, Panety, Posidonij,
huius

huius ipsius Plutarchi cuius librum è Græco versum ti-
 bi offerimus : Latini quidem si qui in philosophiæ sacra
 penetrarint , si quid de eò scribendum sibi putarunt id
 è Græcis velut peritissimis magistris accersendum sibi
 viderunt. Itaque à Veteribus Criticis Vt Gorgiam,
 Protagoram, Timæum, M. Tully è Platone versum lau-
 dari videmus ; sic etiam Platonis Conuiuium, quo Vir
 ille diuinus amoris patrocinium suscepit : Sensit opinor
 homo magnus , & in primis eruditus , ita festiuè , ita
 concinnè , ita politè , hæc à Græcis conscripta , nihil Vt
 scribi posset argutiùs : Ex illa lauta Græcorum pænnâ hæc
 esse depromenda. Me quoq; si quis adscribat huius sen-
 tentiæ , non falletur. Dissidebunt quidem alijs in rebus
 summi illi Philosophi , hæc tamen in re sibi constabunt,
 Virtute Vna conciliari amorem , ratione conseruari,
 quæ cum adoleuit suisq; numeris absolutâ est , sapientiæ
 nomen adipiscitur : Vnam illam , scopum esse amoris.
 Totius huius amatoricæ disputationis cardinem ita consi-
 stere , Virtute Vt de gradu deiecta , ne amor quidem
 locus relinquatur : Virtus quidem Vbi se extulit , &
 præluxit diuino illo suo lumine , eundemq; splendorem
 intuita est, in alijs ad eundem se applicat, vicissimq; per-
 stricta diuino illo lumine , flagrat cupiditate capiendâ
 quod in alio est. Inde diuinus exardeſcit ardor, Vbi fœ-
 ditas, vitium, impudicitia sit, ibi ne amor quidem esse
 potest : Inde error vulgi secernentis pulchrum ab hone-
 nesto, Vnde fœda & occulta captatio libidinum, aperta
 etiam, in his qui resolutis frenis legû plus possunt : qua-
 rum cupido Vbi latius erupit, neq; disciplina, neq; opti-
 marum artium cognitio, neq; consiliium ullum satis pol-
 let quin ingenium etsi antea excultum ad extremum ta-

men succumbat : His si quid in philosophia profecissent, omnino id persuasum esse debuisset, si Deum optimum maximum, mortalesq, omnes celare possent, nihil fœdè, turpiter, impudicè, procaciter esse agendum, tametsi repugnet acriter, quæ omnino implicata in omni sensu residet imitatrix honesti, voluptas : nec si improbi, procaces, impudici, idem velle, idemq, nolle videntur, sensibus sint coniunctissimi, officijs inter se certent, confestim inuadendum illis est in amoris nomen : Amor quidem apud probos locum teneat, inter improbos factio sit : Sed reprimam me : Plutarchum satius est ea de re audias loquentem : quem ad te mittere constitui, ut cuius & animus & facta vetustissima potentissimaq, familiae nomen ac merita vel representaret, vel etiam illustraret, præses esses earum præceptionum, quæ ut gentium populorumq, consensionibus ad vitæ præsidium prodita sunt, iia Principum gratia atq, potentia ad sui conservationem opus habent : Nam maiores tui cum Anglorum exercitibus terribiles, Regibus fuere formidabiles, tum subditis populis adeò benigni, ut ab alijs bella geri, ab alijs exerceri bellis, parta conseruataq, imperia viderentur. Itaq, tametsi rarum est, neq, vulgare, originem trahere à Regibus, tamen diuinum illud sit potius, Reges ipsos & facere, & tueri. Veteris enim Aquitanici imperij sine vobis neq, facta est cuiquam accessio, neq, mansit ipsum cui vos pro præsidio non maneretis : Quas virtutes cum Dei beneficio hîc nunc imitari tibi non fuerit necesse, cæteris omnibus in bellis re ipsa ostendisti, omnem gloriæ occasionem & minorem esse animo tuo, & factis tuis inferiorem. ut quàm tu illam audacter quæreres, aut feliciter exoptares, tam libenter illa tibi of

bi offerre sese, atq; dare prædicaretur. Quis enim hostes
 nostros vidit ubi tu non esses? Quis reditas inuisiones,
 impressiones, clades; sine te, fratribusq; tuis fortissimis?
 Sed opinor elatus ea magnitudine durum te præbes po-
 pulis tuis, inferiores despicias, pares contemnis: Haud
 ita est: Te re magnum, opinione pusillum, comparatio-
 ne quantum nobilitas, dignitas, opes tuæ exigebant, sem-
 per existimasti. Ita cum rara ac mirifica fortitudine
 morum leuitatem coniunxisti, ut pro te ac tuis solum,
 non aduersus quempiam natum indoles ac natura tua
 profiteatur. Literarum verò atq; eloquētiæ studia, quoad
 verò principi liceat, tantum es affecutus, ut ambiguum
 sit, quid efficacius in te admiremur, prudentiam ne ci-
 uilem compositam cum exercitatione militari, an rerum
 negotiorumq; intellectiōnem, vel quotidianis sermoni-
 bus, vel mundiore oratione conceptam, atq; expressam.
 Ego quid aliud pollicear? quàm omne meum studium
 in eo genere officij quod ad decus & gloriam tuam per-
 tinebit: in quo etsi multi mecum certabunt, tamen cum
 cæteris omnibus, tum lectissimis fratribus tuis iudicibus,
 omnes victuros me non despero, quos quidem ego omnes
 suauiter amo. Sed Godofredum amore singulari ut al-
 terum me, eò charius quod versatur in hisce studijs phi-
 losophicis & cum iudicio, nec sine industria. Tibi velim
 tua merita erga me crebrò in mentem veniant, quæ cum
 ipse possis, mihi nefas sit, silentio obruere, iudicabis
 mihi curam assiduam iniectam cauendi,
 ne quid de amplissima mea erga
 te beneuolētia diminutum
 esse videatur.

Vale.

 P L V T A R C H I
 CHÆRONEI SERMO
 A M A T O R I V S ,

*Arnoldo Ferrono Burdigalensi Regio
 Consiliario interprete.*

N Helicone ais, Autobule, habitos esse sermones de amore. Hos siue scriptis mandasti, siue memoriæ infixisti, propterea quòd patrem sæpè interrogaueris, velis nunc nobis rogantibus narrare. In Helicone apud Musas, Flauiane, cum Thespenses amatoria sacra celebrarent: Amori enim sicut & Musis ludos solemnes quinto quoq; anno, magnificè admodum & splendè celebrare solent. Scis'ne * quantum sumus deprecaturi omnes qui ad hæc audienta venimus? Non, sed sciam * vobis dicentibus. Noli in præsentia orationi inferere

prata

* quantopere

* modò vos dixeritis.

prata & vmbrae & simul hederæ & lacuum
 cursus , & quæcunq; alia talia loca nacti af-
 fectant , scribendo promptè magis quàm
 appositè Platonis Hiliffum & viticem illam
 & herbam quæ leniter ex aduerso quæ* nata *succreuerat.
 est. Quorsum istis opus est optime Flauia-
 ne? finito proœmio sequi solet narratio, con-
 tinuò sermonis solet afferri occasio: deinde
 verba erumpere tantùm : chorus Tragicus
 requiritur , mouendis affectibus : & Scena
 postulatur : in cæteris non cedunt* fabulæ. *tragœdiæ.
 Precemur modò matrem Musarum , vt no-
 bis sit propitia, & vnà seruet fabulam. Pater
 quidem olim antequàm nos nati essemus,
 cùm haud ita pridem matrem meam domũ
 deduxisset, ex dissidio ac discordia quæ in-
 ter parentes eorum fuerant , venit vt amori
 sacrificaret, atque ad festum duxit matrem,
 eius enim erat votum & sacrificium. Ex ami-
 cis autem adfuerant è domo familiares:
 Thespijs verò inuenit Daphneum filium
 Archidami , & Lyfandrum amatorem filiæ
 Simonis, & inter procos eius , morum gra-
 tia maximè ornatum, & Soclarum Aristio-
 nis filium , qui ex Tithora veniebat. Erant
 insuper Protogenes, Tarsensis , & Zeuxip-

* ferè omnes
sibi notos ad-
fuisse.

pus Lacedemonius hospites. Ex Bœotijs autem, dicebat pater* plurimos notos adfuisse. Duos itaque aut tres dies manserunt in ciuitate, philosophantes in palestris tranquillè, vt videtur, atque in theatris inter se conuenerunt: Deinde fugientes molestum certamen citharædorum, prensationibus & studijs præiudicatum, plures recesserunt tanquam ex regione hostili, versus Heliconem, & apud Musas confederunt. Summo mane autem ad eos venerūt Anthemion & Pisias viri nobiles, cognati Bacchonis qui pulcher nominabatur, & ambo inter se aliquo modo æmuli propter beneuolentiam eius: Erat Thespijs Ismenodora, mulier diuitijs & genere splendida, & per Iouem in reliquis vitæ actionibus modestè se getēs, vidua enim absq; vlla infamia non pauco tēpore mansit, quamuis iuuenis esset & formosa satis. Cùm autem puellam genere sibi propinquam matrimonio coniungere studeret, Bacchoni filio mulieris sibi amicæ & familiaris, ex frequenti cum eo colloquio ipsa erga adolescentulum affecta est: Atq; sermones blandos ab eo audiens & proferens, & videns multitudinem nobilium amatorum

amore

amore capta est. Cogitabat tamē nihil ignobile facere, sed vbi palàm nupsisset, vnà cum Bacchone viuere. Cùm verò res hæc mira visa esset, mater timebat onus & * molem ^{*farcinam} domus, tanquam non ea esset quæ amanti conueniret. Nonnulli autem etiam ex ijs qui simul prædam venabantur territantes, & irridentes Bacchonem, quòd non conueniret ætati Ismenodoræ, molestiores erant aduersarij in nuptijs quàm qui seriò instabant: Pudebat enim cum vidua habitare, cùm esset adhuc ephœbus. Cæterùm alios relinquens, secessit vt cum Pisias & Anthemione de eo quod vtile esset, deliberaret. Alter horū erat cōsobrinus eius natu maior. Pisias autem erat amatorum omnium durissimus, ideò nuptijs obstabat, Anthemionemq; reprehendebat, tanquam adolescentulum Ismenodoræ euertendum obijceret. Hic verò affirmabat, illum non rectè facere, sed cùm in alijs probus esset, imitari amatores improbos, qui amicum priuaret domo & nuptijs, rebusq; eximijs, vt illis non visis & in eis nouus, plurimo tempore in palestris exueretur. Ne itaque sese mutuò extimulantes, paulatim in iram prorumperent,
eligen

eligentes quasi arbitros & disceptatores, patrem & eos qui cum eo erant, accesserunt. Atque ex alijs amicis tanquam ex composito: vni quidem aderat Daphnæus, alteri verò Protogenes. Cæterùm hic palàm onerabat maledictis Ismenodoram, Daphnæus autem, Hercules, inquit, Quid* non expectabitur cùm Protegenes adsit, vt amori bellum inferat? Cui tota institutio & studium omne fuit de amore & ab amore, oblitus autem est* sermonũ, oblitus est patriæ, non vt Læus quinque tantum dies absens à patria. Amor enim illorum tardus est, &* terrestri: tuus verò è Cilicia Athenas vsque celeriter versans alas, per mare volat, pulchros oculis lustrans cum eis simul errans: Profectò enim talis quædã causa fuit à principio peregrinationis Protogenis. Cùm risus esset excitatus, Protogenes dixit: ego ne tibi videor aduersus amorem bellum gerere, & non pro amore pugnare aduersus intemperantiam & petulantiam, quæ rebus turpissimis & affectibus vi irrupit in nomina pulcherrima & præclarissima? Et Daphnæus, inquit, turpissima ne vocas nuptias, congressumque viri & mulieris, quo nulla
coniun

*usu venire non potest cùm Protegenes presens est,

*studiorum,

*terrestri itinere vadit.

neque fuit, neque est, sacra magis coniunctio? Hæc quidem dixit Protogenes, cum sint ad generationem necessaria, non inmeritò Legislatores apud vulgus extollunt & laudant. Veri autem amoris non est vel minima cum mulieribus * communicatio. Neque vos ego certè amare dico, qui mulieribus, aut virginibus dediti estis, quemadmodum neque musca lac amat, neque apes fauos, neq; * structores & coqui benevolentia prosequuntur, vitulos & aues, quas in tenebris impingunt. Sed quemadmodum natura moderatè, & quantum satis est ad cibum & obsonium appetentiam ducit: excessus verò qui perturbationem induxit, voracitas quædam & vitæ cupiditas appellatur. Sic à natura inditum est, vt mulieres & viri mutua egeant voluptate, impetum autem qui ad id mouet, si violentia & robore magnus fiat, & cohibitu difficilis parum aptè amorem vocant. Amor enim nobilem & mollem animam * attingens, in virtutem per amicitiam desinit. Ex ijs autem erga mulieres cupiditatibus, etiam si bene cedant vt voluptatem colligamus, superest, & vt pulchritudine ac corpore feruamur, vt testatus eum

* cum cellis mulieribus communiõ.

* obsonatores sagittatores

* tangens, complexus,

est Aristippus , qui accusanti Laida apud eum tanquam non amaret, respōdit, Arbitror quòd nec vinum nec piscis me amat, cæterum libenter vtroque vtor. Finis enim cupiditatis voluptas est & * fruitio. Amor autem abijciens amicitiae expectationem, non vult expectare, neq; colere ob pulchritudinem id quod perturbat, etiam si floreat, si amicitiae & virtuti non redit fructum morum conuenientem. Audis autem tragicum quendam qui maritus erat, dicentem vxori In me odia versas , lætus omne odium ferã: trahens in vsum infamiam tantam meum. Hoc autem nequaquam est magis amori deditus, qui non ob lucrum, sed propter res venereas & coitum, sustinet vxorem * improbam & inamabilem , quemadmodum Stratocli rhetori comicus Philippides irridens, carmine scripsit , * auersantis vix verticem oscularis. Si ergo affectum hunc amorem vocare oportet , fœmineum , & illegitimum vocabimus , quòd ad cœtum mulierum, veluti ad gymnasium nothorum spectet. Imò potius quemadmodum aquilam quandam * legitimam & montanam, quam Homerus nigram & venatricem appellauit,

alia

*perceptio.

*quam nullus tenet affectus charitatis.

*cùm auerferetur illa verticem demum oscularis.

*veram

alia verò sunt notharum genera, quæ venantur in stagnis, pisces & aues inertes, vbi autem * indigent, sonum quendam emittunt, qui famem declarat & luctum. Sic habet amor verus & puerilis, non desyderio resplendens, vt Anacreon dicit resplendere virgineum, neque vnguentis plenus & delibutus, sed eum frugi & virilem conspicias in philosophorum scholis, aut in gymnasijs & palestris, circa venationem, acriter admodum & generosè adhortantem ad virtutem, eos qui digni sunt & idonei, quos impensè cures & informes præceptis. Mollem verò hunc & domi assiduè manentem, qui versatur in sinibus & lectulis mulierum, & perpetuò sequitur mollia, ac emollitus est voluptatibus effœminatis amicitiaèq; expertibus, & nihil diuinitatis habentibus par est, deijcere. Quemadmodum deiecit Solon, prohibuit enim ne serui pueros amarent, & ne in sicco vngerentur. Nequaquam tamen vetuit ne congressibus mulierum vterentur. Nam amicitia res est pulchra & honesta, voluptas verò res est vulgaris, & illiberalis. Quare non est liberale, neq; elegans quòd seruus amet pueros: Amor enim hic non nocet

* penuria laborant,

nocet, vt amor mulierum. Cùm autem Protogenes plura adhuc dicere institueret, reclamãs Daphnæus, Bene per Iouem, inquit, de Solone mentionem fecisti, atque eo vti oportet, veluti iudice viri amatorij,

*Dulcibus in pratis Thebarum mascula iunges
Fœdera spirantis fœminis aura iuuat.*

Adde insuper Soloni Aeschylum dicentem:

*Veneranda femorum iura qui sic tempseris
Ingrate, amoris flore tam tristi insolens.*

Alij quidem irridēt eos, quòd iubeant amatores femora & lumbos inspicere, vt solent augures & vates. Ego autem magnam hoc interpretor mulierum approbationem: nam si congressus cum masculis qui præter naturam est, non aufert neque lædit beneuolentiam amatoriam, multò magis par est amorem mulierum aut virorum qui secundum naturam est, per gratiam ad amicitiam peruenire: Gratia enim, ô Protogenes, ab antiquis dicitur obsequium quod à muliere viro præstatur. Quemadmodum Pindarus etiam inquit Vulcanum absq; gratijs ex Iunone natum fuisse: Et eam quæ nondum tempestiua nuptijs esset, Sappho compellans inquit: parua mihi videris esse ô puella &

la , & gratiarum expers. Hercules autem à quodam sic interrogatur, vñ ne executus gratias, an blanditijs ? Obsequium verò quod præstatur à maribus inuitis , vi fieri dicitur & pugna. Iniri autem vltro cum furore & effœminatione , & , vt Platonis verbis vtar, ingredi more quadrupedis & pueri, eorum est, qui sunt præter naturam emolliti , estq; prorsus sine gratia , & sine decore , & sine venere. Vnde arbitror Solonem illa quidem scripsisse, cum esset adhuc iuuenis, & , vt Plato loquitur, multo femine plenus : hæc verò senex effectus:

*Grata Venus mihi nunc, et Bacchis mænera, dulces
Musarum numeri, his vita serena bonis.*

Veluti ex procella & tempestate amorum puerilium, ad tranquillitatem nuptiarum & philosophiam, reuocans vitam. Si ergo veritatem complectemur, ô Protogenes , vna & eadem est affectio amorum erga pueros & erga mulieres. Quòd si * pertinaciter segregare ista velis , non mediocria sunt quæ iniquè facere videbitur amor hic puerilis. Cæterum tanquam serò & intempestiuè vitæ natus , nothus & spurius , antiquiorem

* contendens
aut studio cõ
tradicendi,

b . amor

*Paulò antè amorem legitimum expellit. *Heri enim & nudiustertius, ô amice, post nudationes, & vestium depositiones, ab adolescentibus factas, ingressus in gymnasia & vnà cum eis se exercens tranquillè, atque simul vtens adhortationibus, deinde paulatim in palestris alas assumens, non ampliùs coërceri potest, sed conuicijs ludibrioq; afficit connubialem illum & qui mortali generi immortalitatem parit, atque per generationem, extinctam naturam nostram exsuscitat. Hic autem voluptatem reijcit*, pudore nanque suffunditur & timet. Decore* autem quodam indiget, qui res pulchras & formosas attingit. Prætextus sanè est amicitia & virtus. Pulvere verò inspergitur, frigidaq; lauatur, & supercilia attollit, & affirmat se philosophari ac sobrietatem exercere in rebus* externis propter legem, deinde noctu & per quietem dulces* fructus percipit absente custode. Quòd si, vt inquit Protogenes, nulla venere participes sunt, qui pueros amāt, quomodo istis est amor venere nequaquã præsentem, quam ex Deorũ numero sortitus est, vt ei inseruiat & comes sit, atq; vt honoris & potestatis particeps sit, quantum illa tribuit.

* negat se persequi,
* Specie autem honesti quadam

* coram alijs

* custode pueri dulcis amato Venus.

buit. Si verò est amor aliquis absque venere quemadmodum ebrietas quædam sine vino * propter potionem ficuum , aut potionem ordeï. Perturbatio eius est sine fructu & imperfecta , saturitatem inuehens & fastidium. Cùm hæc diceretur, Pisias præferbat indignationem & iram aduersus Daphnæum, & cùm ipse paulisper tacuisset, Insignem , inquit , petulantiam & audaciam, reperiri homines , qui fateantur , se cum scemina ex pudendis alligari , vt canes , & qui Deum transferant & demigrare iubeant ex gymnasijs & porticibus atque ab exercitatione pura in sole facta , & concocta in paruos ligones , securiculas fucum , & præstigias , & artes magicas , cohibitum à mulieribus impudicis , quandoquidem pudicis neque amare neq; amari conueniens est. Tunc sanè pater inquit se Protogenem apprehendisse, dixisseq; ; Illud verò est quòd prouerbio Græcorum dicitur, armis instruit Leo. Et per Iouem Pisias adiunxit nos Daphnæo patronos, dum non seruat modum, sed nuptijs inuehit communionem inamabilem, & expertem diuinæ amicitiae, quam absente suadela & gratia, iugis & frænis comprehen-

*si respiciat

fam propemodum videmus, sub pudore ac metu ægrè admodum. Et Pifias inquit, ego quidem parum curo hunc sermonem, video tamen Daphnæum idem pati quod æs solet. Etenim illud non sic ab igne, quemadmodum à candente ac fluente ære si quis superfundat, liquescit & fluit in humorem simul redactus. Et hunc non turbat Lyfandræ pulchritudo, sed longo tempore accedens, & appropinquans coniecto & pleno igni, repletur & ipse, & *satis declarat, quòd vnà cum eo liquescet, nisi celeriter ad nos confugiat. Cæterùm video fieri, inquit, id quod maximè desiderabat Anthemion, nã arbitris, & mihi ipsi *reclamat, itaque finio. Et Anthemion Iuuiſti, inquit, nam à principio aliquid dicere oportebat, iuxta propositum argumentum. Dico itaque, inquit Pifias, & per preconem edico, per me quidem licere, vt omnes mulieres amatorem habeant: Propterea quòd mulieris huius diuitiæ iuueni sunt vitandæ, ne *miscemus eas oneri & ponderi tanto, per imprudentiam abscondamus tanquam in ære stannum. Rarum & nouum est si permixtus adolescens cum leuicula muliere, tenuisq; fortunæ, potiores

*certum est,

*in offensionem incurrit, itaque finem facio.

*miscemus eam

tiores

tiores partes tanquã viuum obtineat. Hanc verò videmus sperare vt *imperet & vincat. *dominetur
 Neque enim abijciens *gloriam & tantam *abiecta glo-
 nobilitatem & diuitias, in coniugium pete-
 ret adolescentulum *ex chlamyde, qui ad- *chlamida-
 huc indiget pædagogo. Quare qui sapiunt, rum
 ipsi contemnunt, & incidunt, veluti pennas
 *veloces mulierum, opes quæ delicias infe- *primores
 runt, iactationes parum firmas & peruersas,
 quibus elatæ sæpe auolant. Et melius est, vt
 patiantur aureis se compedibus, quemadmo-
 dum in Aethiopia, vinciri, quàm diuitijs mu-
 lieris. Illa verò nequaquam dicit, Protoge-
 nes inquit, periculum esse, ne absurdè & ri-
 diculè Hesiodum inuertamus, illo dicente:

*Nec tricena super, nec multū abiunctus ab illis,
 Qui thalamos iungat maturus, fœmina quarto
 Pubescat decimo, curet connubia quinto.*

Propemodum nos sic, mulieri quæ viro tam
 multis annis est senior, vt Phœnices ficus &
 nuces solent, immaturum virum coniunga-
 mus. At per Iouem eum amat, & eius flagrat
 amore. Quis ergo vetat comessabundum
 ire ad fores, canere flebilem illam cantio-
 nem, quæ ante fores cani solet, coronare

τὸ παρα-
κλαυσίθυρον

*quicuiisset,

imagunculas, Pancratio cum rivalibus contendere. Hæc enim sunt amatoria, & eatenus perspicitur accurata diligentia. Et delicias facere desinat, & habitum accipere eorum quæ sunt huic affectui propria. Si verò pudore ac modestia prædita est, sedeat aptè domi procos expectans, & amatores. Eam verò mulierẽ quæ se amore correptam prædicat, vitare potest quispiam & detestari, tantùm abest vt ducere velit exorsus à tam fœda intemperie principio nuptiarũ. Cùm autem Protogenes dicendi * finem fecisset, vides, inquit, ò Anthemion, quomodo rursus communem faciant hypothefin & orationem necesse esse vt nos non negantes, nequaquam fugiamus amorem nuptialem sed simus choræarũ ductores. Et per Iouem, inquit Anthemion, pluribus iam euicit nostro emolumento hos duos inter se amare. Quòd si diuitijs opem laturus ea dixit quò terret maximè Pifias. Quid, inquit pater, an non atrox iniuria mulieri inferretur, si propter amorem & diuitias Isinenodoram reiecerimus? Grauis enim est & diues. Quid autem pulchra & iuuenis? Quid verò genere eximia & celebris? Pudicæ autem nihil habent

bent acerbum, neque * incuruum, neq; molestum, neque graue, neq; intolerandum. Et eas vocant poenas & viris infestas propterea quòd sunt pudicæ. Præstat ergo ex foro vxorem ducere Abrotanum aliquam ex Thracia, aut Bacchida Milesiam nuper aduectam pretio tergorum emptam & mercede corij sectilis? Cæterùm & his scimus non paucos turpissimè seruiuisse. Tibicinæ autè Samiæ & Saltatrices, & Aristonisa & tympanum habens, Oenanthe & Agatoclia, Diademata * regum inuaserunt. Syra verò Semiramis ancilla erat & concubina vernæ cuiusdam regij, cùm autem Ninus rex magnus cum ea rem habuisset & eam adamasset, sic eum vicit * & contemptui habuit, vt peteret, pateretur diem vnum eam in folio federe, & diademate ornatam ius dicere. Cùm verò ille permisisset, iussissetq; vt omnes ei tanquam ipsi inseruirent & obsequerentur, moderatè se gerebat in primis edictis* de satellitibus periculum faciens. Postquam autem vidit, eos nulla in re contradicere, neq; cunctari, iussit vt Ninum comprehenderet, deinde vt alligarent, tandem verò vt interficerent. Omnibus verò peractis, longo tem-

* aduncum,

* Diadematis regum inuaserunt,

* subiugauit

* tentans fidem satellitum,

pore Asiæ imperium palàm tenuit : Belestica autẽ, quæso te per Iouẽ, non ne erat barbara muliercula è foro empta? Huius aras & templa Alexandrini habent, permittẽte ob amorem rege, aut potius Venere Belestica. Quæ verò hic commune cum amore templum habet, & Delphis aram communem, & aurea stat cum regibus & reginis, qua docte vicit amatores? Cæterùm vt illi per suam imbecillitatem & mollitiem, facti sunt imprudenter rapina predaque mulierum, sic contrà alij ignobiles & & pauperes, in consortium venientes mulierum diuitum & nobilium, non corruerunt neque imminuerunt aliqua ex parte animi generositatem, sed culti ab vxoribus magna cum obseruantia & eis dominantes simul, vixerunt beneuolæ. Qui verò vxorem suam cohæret, & in * angustum redigit timens ne effluat, vt * gracilisanulus, similis est tondẽtib; equas, & ad flumen aut lacum postea deducentibus. Fertur enim vnã quanq; earum conspecta sua ipsius imagine turpi ac deformi, fastum deponere. & asinorũ admittere * congressum. Diuitias autem mulieris virtuti aut nobilitati præponere, indecens est ac
 illiber

correct
 *v. lut in anulum
 *pertenuis est

*initum.

illiberale, sed eas fugere quando virtuti &
 nobilitati adduntur, stultum est. Antigonus
 fanè scribens ei qui præsidio tenebat Muni-
 chiam, & in ea munienda erat occupatus,
 iussit, vt non solùm faceret validum * colla-
 re, sed etiam canem tenuem vt faci.ẽ * tran-
 situm impediret Atheniensibus. Non con-
 uenit autem, vt maritus diuitis aut formosæ,
 vxorem suam deformem aut pauperem effi-
 ciat, sed vt seipsum æqualem præbeat, & ser-
 uitudinis impatientem, modestia & * tēperan-
 tia, & minimè sese attonitum reddendo ob-
 admirationem * rerum quas ille habet, ad-
 dendo * domui veluti stateræ momentum
 & pondus, quo tenetur moueturque cum
 communi vtilitate. Cæterùm ea ætas & tem-
 poris opportunitas nuptijs est conueniens,
 qua mulier parere potest, & ad gignendum
 est apta. Audio autem mulierem hanc æta-
 te florere. Et simul arridens Pisix, Nullo, in-
 quit, riualium est senior, neque canos habet
 vt nonnulli eorum, qui Bacchoni sunt mo-
 lesti. Quòd si hi non aliena videntur ætate
 ad amandum, quid vetat illam quoq; ado-
 lescentis studio teneri melius, quàm quæuis
 puella. Quæ enim * puellæ sunt, difficilè mi-
 b s scentur

* Millum
 Torquem
 * nempe vt
 opes demer-
 ret sentiam

* excelso ani-
 mo,

* opum

* ingenio &
 moribus

* quæ sunt in
 tenera ætate,

ſcentur, difficileq; temperantur, & vix lon-
 gò tempore faſtus & ſuperbiam abijciunt,
 in principio verò fluctuant, & aduerſus iu-
 gum pugnant. Et magis ſi amor ingenuus
 fuerit, aut quemadmodum flatus abſente
 gubernatore, perturbat & confundit nu-
 ptias, cùm neuter poſſit imperare, neuter
 velit parêre. Quòd ſi imperium habet, in-
 fantis quidem nutritrix, & pueri præceptor,
 ephœbi gymnâſiarcha, adoleſcêti amaſius,
 eius verò qui eſt in prouectiore ætate lex &
 *prætor, *dux, nullus autem eſt, qui ſit ab imperio li-
 ber, neque qui ſui ſit penitus iuris, cur erit
 abſurdum, quòd vxor cordata & ſenior, mo-
 deretur vitam mariti iuuenis? Cùm ſit vtilis
 quòd magis ſapiat, & iucūda & ſuauiſ quod
 amet? Denique dixit, oportet nos cùm ſi-
 mus Bœotij Herculem colere, & non ægrè
 ferre nuptias inæquales, cùm ſciamus, illum
 nuptui dediffe vxorem ſuam Megaram, quæ
 tunc triginta & tres annos nata erat Iolao,
 qui tunc annum decimumſextum agebat.
 Pater, inquit, cùm talia ab eis dicerentur,
 veniſſe à ciuitate, Piſium amicum corrente
 equo vectum, qui nuntiabat mirum facinus
 audaxq; deſignatum. Iſmenodora enim pu-
 tans

rans* (vt par est) Bacchonem ipsum nō illibenter nuptias admittere, vereri tamen dissuadentes, decreuit minimè amittere adolescentulum. Accersens ergo & apud se retinens amicos qui mores maximè iuueniles habebant, & vt ipsa amore tenebantur, & mulieres sibi familiares, obseruabat tempus quo Bacchon iret in palestram iuxta domū eius, vt ornatè prodiret. Cū igitur tunc inunctus duobus aut tribus comitatus progrediretur, Ismenodora ipsa in foribus occurrit, & chlamydē eius solū tetigit. Amici autem pulchrum pulchrè rapiētes chlamide & Læna duplici indutum, conferti domum asportarunt, & fores protinus clauserunt: Simul autem mulieres paruam eius chlamidem intus auferentes, vestem nuptialem induerunt, famuli verò in * orbem currentes, olea & lauro fores coronarunt, non solū Ismenodoræ fores, sed etiam Bacchonis, tibicina verò canens tibia, vicum percurrit. Ex Thespiensibus autem & ex peregrinis alij quidem ridebant, alij verò indignabantur, & gymnasiarchas incitabant: vehementer enim ephœbis imperant, & attentè considerant, quæ ab eis geruntur. Nulla aut

*(vt credibile est)

* huc & illuc

la autem erat eis certantium cura, sed relicto theatro pro foribus Ismenodoræ colloquebantur, & inter se contendebant. Postquam igitur Pisix amicus equo, ut in bello solent, aduectus, hoc ipsum perturbatè dixisset, ab Ismenodora raptum Bacchonem: Zeuxippum, qui sanè Euripidis erat studiosus dicebat pater, risisse ac dixisse: Humana luxu diffluens mulier sapis: & Pisiam exilientem clamasse: ô dij, quis erit exitus libertatis quæ nostram ciuitatem euertit? Iam enim res propter viuendi libertatem, ad legum transgressionem deuenerunt. Atqui ridiculum fortassis est indignari ob leges & iura, natura enim à muliere victa, iniuria afficitur. Quid tale Lemnus ausa est? Eamus nos, eamus, inquit, ut gymnasium & *curiam forum mulieribus tradamus, si prorsus eneruata est ciuitas. Progrediente itaque Pisix, Protogenes quidem non eum relinquebat, partim quidem vnà indignans, partim verò eum leniens. Anthemion verò inquit, iuuenile quidē re vera est facinus, & Lemnium, nos autem scimus mulierem amore vehementi captam. Et Soclaris subridens, inquit, arbitraris ne raptum fuisse & vim, non præ-

xtum

xtum stratagemaque adolescentis cordati, quòd fugiens amatorum vlnas, transfugerit in manus mulieris pulchræ ac diuitis? Ne talia dixeris, ô Soclarè, inquit Anthemion, neque suspectum habeas Bacchonem. Et nisi natura simplex esset moribus & facilis, me certè celasset, quem rerum omnium participem fecit, & qui videbat me esse in his promptissimum Ismenodoræ auxiliatorem. Graue nanq; est aduersus amorem pugnare, non aduersus iracundiam, iuxta Heraclitum, nam cùm vult, & * vita fruitur, & opibus, & gloria. Etenim quid est in ciuitate ornatus Ismenodora? Quando verbum turpe domum eius intrauit? aut suspiciò facti alicuius improbi eam tetigit? Cæterùm videtur re vera diuinum quoddam consilium & præstantius humana ratione in mentem hominis illius venisse. Et Pemptides ridens inquit, est proculdubio morbus quidam corporis, qui sacer, & regius vocatur. Non est ergo absurdum, si affectum animi insanissimum & validissimum, sacrum & diuinum quidam nomenclant. Deinde quemadmodùm in Aegypto visi sunt aliquando duo vicini decertantes, cùm serpens in viam prorepisset,

* anima prudenti

set, & vterque eum bonum genium vocaret, & sibi peculiarem habere vellet: sic nuper videns quosdã ex vobis trahentes amorem ad mulieres, alios trahentes ad viros bonum eximium diuinumque, non sum miratus. Quod affectus ille tantam habuit potestatem & tantum honorem apud eos quos par erat, eum quoquo versus emittere, & coërcere eum ab eisdem autoritate & splendore adauctum. Nuper quidem quieui, videbam nanque certamen esse de proprijs, potiùs quàm de communibus, nunc verò cum Pisias discesserit, libenter ex vobis audirẽ, quorsum pronuntiarint Amorem Deum, primi qui hoc dixerunt. Cùm Pemptides loquendi finem fecisset, & pater cepisset aliquid de his dicere, alter venit ex ciuitate, quòd Ismenodora Anthemionem accerferet: increuerat enim tumultus, & erat inter gymnasiarchas dissidium, cùm alter censeret oportere Bacchonem repetere, & alter non permetteret exhibere negotium. Anthemion quidem surrexit, & abiit, pater verò compellans nomine Pemptidẽ, videris mihi, ô Pemptides, inquit, rem magnam, & audacẽ, præcipitem, temerariam attigisse,

se, imò potius mouere, quæ non sunt mouenda, de opinione quã de Dijs habemus, exigens de vno quoq; rationem & demonstrationem. Sufficit enim patria & antiqua fides, qua non licet proferre neque inuenire argumentum euentius. Non inuenitur sapientia à sublimi mente, sed est sedes quædam & basis sustinens communis ad pietatem, si ab vno perturbetur & commoueatur, quod in ea est firmũ & receptum, fit omnibus instabilis & suspecta. Audis sanè quomodo Euripides* perturbatus est, cùm fecit principium Menalippæ Iuppiter, vt equidẽ sentio, verùm facta mutatione verborum, propter quendam suum inimicum confidebat (vt videtur) fabulæ scriptæ magnificè ac *egregiè, & mutauit versum vt nunc est scriptus: Iuppiter vt æui fama verax comprobatur. Quid ergo refert vtrum verbis in dubium adducamus vel incertam faciamus opinionẽ de Ioue vel de Minerua, vel de Amore. Neque enim nunc primum aram & sacrificium poscit Amor, neque ad nos venit per barbaram quandã superstitionem, & quemadmodum Altæ quædam & qui nominantur Adonæi, per Androgynos & mulieres irrepit

*exhibilatus

*exquisite,

irrepat, voluptates quasdam minimè decen-
tes arripens. Omitte itaq; istam reprehensionem & noli reum te præbere, vt spurios accusando Deos. Cæterùm cùm audis Empedoclem dicentem:

*Dulcis amicæ pares quàm longæ, quàm spatiosæ
Sint res, mente tuere oculis ne fretus aberres.*

Oportet existimes hæc de amore dici, nam non potest oculis cerni, sed animo concipitur, Deus hic qui inter antiquissimos habetur, de quibus si sigillatim probationem poscis, in omne templum manus iniiciens, & omni aræ tendiculas & captiones adducens experimentum, nihil relinques sine calumnia, neque invidia vacuum, non absum procul:

At conspiciari Veneris haud numen queo.

Quali sit ortu seminat cœlo viros.

Iucundi amoris nos face deflammans cui

Debemus omnes sanguinis primordia.

Eam nanque Empedocles almam, Sophocles verò feracem concinnè profus & decorè vocarunt. Cæterùm hoc factum magnum & admirandum, Veneris quidem est opus, amoris verò qui Venerem comitatur
quasi

accessio. Si amor non adfit relinquitur factum omnino * sine studio, & sine honore & sine amicitia. Est enim congressus inamabilis, quemadmodum fames & sitis, quæ terminum habet repletionem, in nullam * deuenit pulchritudinem, sed dea illa amori auferens fatietatem voluptatis, amicitiam facit, & commixtionem. Ideò Parmenides profert omnium Veneris operum Amorem antiquissimum, cùm in libro de generatione mundi scribit. Primum è cœlicolis sanctum fabricauit Amorē. Hēsiodus verò Physicè magis videtur mihi facere Amorem omnium antiquissimū, quia omnia per ipsum generationem nanciscuntur. Si ergo amorem à receptis honoribus eijcimus, neque Venus suo in loco manet. Neque enim hoc dicere licet, quòd amori conuicietur nonnulli, sed ab ea abstineant. Cæterùm ex eadem scena audimus: Amor otiosus dum sit, ignauos premit. Et rursus sic: Non Cypris modò, sed multa gignit nomina. Informis Venus est orcus, est æterna vis violentiæ, est vesana rabies. Quemadmodum neque ex alijs Dijs propemodum * vllus vlli nõ conuicio obnoxius vitauit ignorantiam nulli conuicio

* contemptui
ducendum,

* nihil pulchri
efficit,

* quisquam

c uicio

uicio obnoxiam. Considera quantos honores ab hominibus acceperit Mars, qui in tabula ærea habet locum ex diametro oppositum Amori, & rursus quàm multis conuicijs afficiatur. Mars cæcus expertus luminis matres, suis Rostro malorum miscet agros turbine. Et parricidam eum vocat Homerus & mutabilem. Chrysippus autem Dei nomen exponens, accusat & criminatur, dicitq; *ἄεργον* ab *ἀναρπεῖν* hoc est Martem à destruendo dictum esse, initium dans ijs qui arbitrantur, vocari Martem, id quod est in nobis pugnas mouens & dissidia, & iram concitans. Alij rursus dicunt, Venerem esse cupiditatem, & Mercurium sermonem & Musas, artes, & Mineruam, prudentiam. Vides sanè specum qui nos excipiens * in impietatem deducit, si in affectiones & potētias, virtutesq; singulos Deos diuidamus. Video, inquit Pemptides, sed neque fas est affectiones ex Dijs facere, neq; rursus Deorum loco habere affectiones. Et pater, quid inquit, existimas ne Martem esse Deum, an affectionem nostram? Cùm responderet Pemptides, se existimare Martem esse deum qui ornat partem nostri animosam & virilem.

*vt putemus
nō esse Deos,

lem. Exclamans pater, ita ne inquit, ô Pemptides, pars nostri affectionibus obnoxia, & bella mouens ac inimicitias, Deum habet præsidē, ea verò quæ amicitias facit & communiones & conuētus, nullū habet Deum? Et est sanè Deus aliquis bellicus & militaris qui videt & dijudicat interficientes & interfectos homines, armaq; & sagittas, & multorum expugnationes & populationes: & nullus est nobis Deus testis neq; speculator, neque dux vel adiutor in affectibus nuptiarum & amicitiae, quæ desinit in concordiam & communionem? Sed cum ijs qui venantur capreas & lepores & ceruos, Deus aliquis agrestior vnà inclamat, & impetu fertur. Qui decipiunt lupos & vrsos fossis & laqueis Aristæum precantur, qui primus pedicas fabricatus est feris. Hercules autem Deum alterum inuocat, cūm vult in auem emittere sagittā, vt ait Aeschylus: Venator ictum Phœbus & telum regat. Viri verò qui pulcherrimā aggreditur venationem, vt capiat amicitiam, neq; Deus neq; demon impetū dirigit neq; adiūuat? Etenim ego amice Daphnæe neq; quercu neq; oliua, neq; illa quam Homerus* ornās vitē domesticā ^{*extollens}

*fruticem appellavit, existimo esse hominẽ * stipitem deformiorem, neque plantam deteriore, quæ habet impetum germinationis, forma splendentem, & pulchritudinem corporis simul & animæ. Et Daphnæus quis, inquit, obsecro sentiat aliter? Hi omnes per Iouem, inquit pater, qui arbitrantur, Dei curam conuenire orationis sementisq; & plantationis. Iphis enim non sunt Nymphæ quædam Dryades, quæ terminum ætatis, arbori æqualem sunt sortitæ. Arborum verò statum & magnum splendorem Bacchus adauget, purum Autumni splendorem, vt Pindarus loquitur. Adolescentulorum verò & puerorum qui sunt conformati & concinnati pulchritudine & flore, alimenta nutrimenta q; ad nullum Deorum pertinent? Neq; est cui sit curæ hominem natum rectè ad virtutẽ venire, neq; de via declinare, neq; frangi quod in eo est generosum, quod sit rectore destitutus aut malis moribus sociorũ corruptus? An non hæc dicere * graue est & à gratijs alienũ, expellere Deum ad humanitate quoquouersus distributa & nequaquam deficiente, neque est opus, ex vsu ue nostro. Licet quædam finem habeant necessarium
magis

magis quàm pulchriorē. Quale est protinus in generatione nostrā, quæ minimè est honesta propter sanguinē & pariendi dolores, tamen habet diuinā speculatricem & obstetricē, Lucinā. Erat sanè melius, nō nasci, quàm natum esse improbum, quod desit moderator & custos bonus. Cæterū neq; ab homine ægrotante * discedit Deus, qui vsum & potestatem ad id sortitus est. Imò neq; à moriente. Est autem quidam qui consopit & animas deducit, curam habens hinc illuc efferendi & præbendi auxilium in extremis. Cuiusmodi est hic, de quo dicitur: Non edidit me furua nox regem lyræ, Non augurem non ægra qui curis tenet obnoxium, sed morti, vt animarum greges. Et similia multas habent difficultates. Illius verò non possumus nominare opus magis factum, neq; contentionem aliam, neq; certamen, quod magis conueniat Deum aspiciere & * dispensare, quàm sedulitatem & litem amatorum, cum pulchris & formosis. Nihil enim est turpe neq; coactum, sed suadela & gratia, quæ laborem iucundum facit, re vera laborem ad virtutem & amicitiam ducit, quæ non absque Deo finem nanciscitur conuenien-

* abest

* gubernare,
proponere
præmium,

*potius quàm
vlllo modo.

tem, neque alium habet Deum, qui dux fit & dominus, præter amorem socium Musarum Gratiarumq; & Veneris dulcis est viri æstas, seminans præcordiorum desiderium, iuxta Melanippidem, iucundissima miscet pulcherrimis, aut quomodo, inquit, dicimus ô Zeuxippe. Sic inquit per Iouē* prorsus magis. Absurdū enim profectò est contrarium. Illud verò, inquit pater, an non est absurdum, si cū amicitia habeat quatuor genera, quemadmodum antiqui diuiserūt: primum naturale, deinde cognatum ob locum, tertium sociale, & vltimū amatorium, vnumquodque horum habere Deum præsidem, aut amicabilem, aut hospitem, aut gentilitium & patrium, solum verò amatorium veluti amoris infelicis & flagitiosum relinquere sine domino, idq; cū multa cura & gubernatione indigeat? Habent & hæc, Zeuxippus inquit, non aliam tamen gubernationem quàm istam. Cæterum pater ait, scripta Platonis occurrere huic sermoni fortè videantur, quamuis obiter sint dicta. Furor ille quidem qui à corpore ad animam peruenit, ob quasdam intemperies & commixtiones, aut spiritu noxio circumlato,

asper

asper est, difficilisq; & morbosus: aliter est non carens numine, neque domi natus, sed inspiratio aliunde veniens, deflexio & error quidam peruersioq; rationis & mentis, qui occupat principium & motum præstantioris potentiae. Affectus hic in genere cõmuniter appellatur diuinus, quemadmodum enim spirans dicitur spiritu plenum, & prudens prudentiae plenum, sic talis commotio animae dicitur afflatus diuinus, ob participationem & communionem diuini virtutis huius Enthufiasmi quod est diuinorum ex Apollinis venit inspiratione & afflatione, Bacchicum verò ex Dionysio. Et cum Corybãtib; saltate inquit Sophocles. Etenim sacra Deae Phrygiae & Panos affinitatem habet cum ceremonijs Bacchicis. Tertia verò musa* accipiens animam delicatam & inta-

*nacta

ctam, Poeticum & Musicum genus incitauit & instigauit. Quae verò dicitur ἀγρυπνός, hoc est Martis studio flagrans, & *belli-

*bellicosa

trix cuius est manifestum, quòd stimuletur; & furijs agitatur, & est sine gratia, sine cythara, sine pulchritudine, sine prole; molesta, populum omnem armis instruens. Reliqua est ò Daphnae pars mutationis & de-

pravationis in homine, quæ neque obscura est neque quieta, de qua volo Pemptidem hunc interrogare. Dic cur amor vnus Deorum concutit thyrsus fructu plenum, Enthufiasmum hunc qui facit vt beneuolentia prosequamur pueros probos, & mulieres pudicas, qui est longè acerrimus & calidissimus? Non ne vides, quòd vbi arma deposuit miles, quiescit à furore bellico. Illius autem eripiunt humeris gaudentes arma ministri, Tunc sedet pugnae expers, aliorum spectator. Has verò Bacchicas & Corybanticas saltationes, qui mutant rhytmum ex trochæo, & carmen ex Phrygio, leniunt, & quietas reddunt. Sic Pythia vbi à tripode descendit & affari desit, tranquillè & quietè permanet. Furorem verò amatorium vbi re vera hominem inflammauerit aut accenderit, neque Musa neque incantatio demulcere potest, non sedat loci mutatio, sed præsentis & absentes desiderant, eo quod amant potiri. Interdiu sectantur, noctu sub dio agunt. Sobrij pulchros inuocant, ebrij cantant. Et nequaquam vt quidam dixit, * phantasiæ poëticæ *
 *imagines, *vigilantium, propter efficaciam * eorum qui vigilarunt, insomnia sunt sed potiùs amantiù qui veluti præsen

præsentes alloquuntur, amplexantur, inuocant, queruntur. Visum enim videtur alias imagines veluti in rebus liquidis depingere, quæ citò euanescent, & * cogitationem relinquunt. Imagines autem amatorum insculptæ in ipsa velut inustiones igne factæ, relinquunt in memoria formas, quæ mouentur, & viuunt, & loquuntur, atque alio tempore permanent. Etenim Cato Romanus dicere solebat, animam amantis habitare in anima amati. Et forma & mores & vita & actiones similes sunt. A quibus ductus celeriter vnâ longam peragit viam. Quemadmodum Cynici* dicunt compendiarium breuemque tramitem ad virtutem inueniunt. Amicitiam videlicet, quæ ab amore velut à fluctu affectionis vnâ cum Deo fertur. Dico sanè in summa quòd enthusiasmus amatorum non est sine numine, neque alium habet Deum præsidem & gubernatorem, quàm hunc, cui festum nunc celebramus, & sacra facimus. Cæterùm ob *vires & vtilitatem potissimùm Dei dignitatem vti & bonorum humanorū æstimemus. Hæc duo regnum & virtutem diuina maximè existimamus vocamusque. Tempus est

* intellectum
deponunt.

* loquuntur

* potentiam
& potissimū
vtilitatem

* Deorum
cuiquam.

* vide ne hic
nominemus

* noctu
*timens

* fluxa
* ad eam aspi
rauerit.

* (vt fertur)

vt primùm consideremus , an amor cædat
potentiæ* Dei alicuius. Atqui magnam ha-
bet potentiam Venus, victorias reportat, vt
ait Sophocles. Magna verò est Martis vis.
Et videmus Deorū aliorum vires , esse quo-
dammodo bifariam diuisas in hæc. Nam
maximè vis vna qua conciliamur pulchro,
altera qua deformitati aduersamur fuit ge-
nerata. Consideremus itaque protinus, Ve-
neris opus drachma esse venale. Et nemo
est qui si non amet laborem aut periculum
ob res venereas subeat. Et * vt omittamus
Phrygias & Laidas, ô socie, Gnathænon sub
*hesperi exortum, *rogans lucernæ lumen,
expectans & inuocans sæpe progreditur.
Ventus verò veniens subitò cū multo amo-
re & desiderio , idem quod qui Tantalī ta-
lenta , vt prouerbio dicitur , & quod sit eius
imperio conferendum effecerit. Adeò est
imbecilla & * fastidiosa Veneris gratia , nisi
amor* inspirauerit. Adhuc magis inde pote-
ris intelligere. Multi enim rerum venerarū
alios participes fecerunt, prostituentes non
concubinas solū, sed etiam vxores, cuius-
modi fuit ô amice Romanus ille Cabbas.
* (vt fertur) Conuiuio* (vt videtur) Mœcenam accipie-
bat,

bat, deinde cognoscens ex nutibus eum
 vxorculæ suæ amore punctum, reclinauit
 sensim caput, fingens se dormire, deinde cū
 quidā ex famulis sensim obreperet ad men-
 sam, & vinum suffuraretur, aspiciens* ille di-
 xit, infelix nesciebas quòd soli Mœcenati
 dormio? Hoc quidem * graue fortasse est.
 Erat enim Cabbas scurra. Argis autem Ni-
 costratus in gubernanda republica Phanlio
 erat* aduersarius, cū verò illic ageret Phi-
 lippus rex, existimabatur assequuturus* do-
 minium aliquod aut imperiū propter vxo-
 rem quæ formosa erat, si cum Philippo rem
 haberet. Cū ergo, qui partium erant Ni-
 costrati, hoc sensissent, & ante fores domus
 eius ambularent, Phanlius * induens vxori
 crepidas, & imponens chlamydem & Cau-
 siam Macedonicam, eam clam misit vt vnū
 è regijs adolescentibus. Vtrum ne cū tam
 multi fuerint & sint amatores, nosti quen-
 quā qui vt honores Iouis assequeretur pro-
 stituerit vnquam Amasium? ego non arbi-
 tror. Quidum enim? Quoniam tyrannis ne-
 mo contradicit, neque diuersæ factionis est
 in gubernanda republica. Multi verò sunt
 riuales & qui pulchrorum formosorumque
 sunt

*diductis ocu-
lis,

*absurdum,
flagitiosum

*factionis cō-
trariæ,
*dominatio-
nem quandā
& principatū,

*calcians

* Agrigentinus

sunt studiosi. Auditis enim quòd & Aristogiton Atheniensis, & Antileo Metapontinus, & Menalippus* Acragantinus non contenderunt cum tyrannis quòd viderent eos euertentes omnia & debacchâtes. Postquã verò amafios eorum de stupro sollicitarunt, perinde ac si sacris & intactis asyis opem ferrent, se ipsos in discrimen coniecerunt. Aiunt etiam Alexandrum mandasse Theodoro, Protei fratri: Mitte ad me cantatricem & accipies decem talenta, nisi fortè amore eius teneris. Cùm autem Antipatrides amicorũ eius alius cum Psaltria comesabundus ad eum venisset, ipsum paulisper & accensum amore mulierculæ Antipatridem quæsisse aiunt: amas ne tu hanc? Cùm verò ille dixisset, se valde amare. Respondit, *pereat igitur malus malè, *recessit, nec amplius tetigit mulierem illam. Rursus itaque considera, inquit, quantopere vincat amor Martis opera. Nõ est iners, vt Euripides dicebat, neq; inconstãs, neq; incubans mollibus adolescentulorũ genis. Vir nãq; amore percitus, non eget Marte, vt aduersus hostes pugnet. Sed habens adiutorẽ Deum suum, paratus est pertransire ignem, mare, & ætheris ventos

* hæc elocutus peras,
* abstinuit,

ventos pro amico , vt ille iubet. Ex paruis Niobes filijs qui apud Sophoclem feriuntur & intereunt , nullus inuocat alium auxiliatorem, & qui opem ferat præter amatorem, ô Dij amatorem ad me mittite. Scitis nequam ob causam perierit in bello Cleomachus Pharfalius ? Non nos sanè , dixit Pemptides, sed lubenter audiam. Non immeritò nam res est auditu digna , inquit pater. Venit vt auxiliaretur Chalcidensibus , cùm vigeret Chalcidensium aduersus Eretrienfes bellum. Peditatus quidem videbatur esse Chalcidensibus præstantissimus, sed difficilimum erat equitatum hostium è loco mouere. Adhortabantur itaque socij Cleomachum qui animo erat præstantissimo, vt primus irrueret in equites. Ille verò interrogauit præsentem amasium , esset ne prælium spectaturus. Cùm iuuenculus affirmasset, & eum benignè amplexatus esset , galeamque capiti imposuisset, exultans Cleomachus & assumens secum præstantissimos Thessalorum, alacriter erupit, & in hostes impetum fecit, ita vt perturbaret & in fugam verteret equitatum. Postea verò fugientibus etiam peditibus, vicerunt omnino Chalcidenses.

Accidit

Accidit fanè, vt Cleomachus interiret, sepulchrum verò eius demōstrant in foro Chalcienses, in quo ad nostrum vsq; tempus magna superstat columna. Et qui priùs damnabant amorem puerorum, tunc magis quàm alij amarunt, & coluerunt. Aristoteles autè Cleomachum aliter perijsse affirmat; cùm superior esset in pugna Eretrienſium, hunc verò ab amasio deosculatum, missum fuisse à Chalcidensibus qui in Thracia erant, vt auxiliaretur Chalcidensibus, qui erant in Eubœa. Vnde cani solet apud Chalcidenses: ô pueri, qui à gratijs & patribus bona fortiti estis, ne^{*} inuideatis strenuis consuetudinem pulchritudinis. Nam cum fortitudine & pulchritudine^{*} est placidus amor in Chalcidensium vrbibus. Anton erat nomen amatori, amasio vero Philistus, vt in Antijs Dionysius poëta tradidit. Apud nos autem Thebanos, ô Pemptides, non donauit amator amasium, qui Ardetas inscribitur armatura. Mutauit autem & transposuit ordinem armatorum Pammenes, vii amori deditus, qui Homerum culpauit tanquam ab amore alienum, quòd per tribus & sodalitates distribuerit Achiuos, & non coniunxerit in ordine

*negetis

alii pro δάλ-
λα legūt καλ-
λα: mollis nã-
que amor vnã
cum fortitu-
dine in Chalcidensium op-
pidis viget.

ordine amatorem amasio, vt sic fiat illud:
 Clypeus clypeum firmavit, & galea galeam,
 ei qui solus militum erat inuictus. Etenim
 cognatos & domesticos, & per Iouem pa-
 rentes etiam, & liberos deserunt, tamen in-
 ter amatorem & amasium nunquam hostis
 medius * prærupit, neque transiit. Quare
 non egent vt eis ostendatur quid sit audax,
 & quid timidum. Vt Theron Thessalus
 iniiciens muro manum sinistram, & extra-
 hens gladium, abscidit pollicem, prouocans
 riualem. Quidam autem alius cum in præ-
 lio pronus cecidisset, & aduersarius eum fe-
 rire vellet, rogauit vt parum expectaret, ne
 amasius videret eum in tergo vulneratum,
 non solum itaque pugnacissimæ nationes,
 sunt amori deditissimæ, Bœotij, Lacedæmo-
 nij, & Cretenses, sed ex antiquis etiam Me-
 leager, Achilles, Aristomenes, Cimon, Epa-
 minondas: Hic enim amasios habuit Aso-
 picum, & Caphisodorum, qui cum eo in
 Mantinea cecidit, & propè sepultus est, qui
 hostibus erat timendus, & erat fortissimus;
 qui primus eum sustinuit & percussit Euna-
 mus Amphisseus, heroicos * habuit à Pho-
 censibus honores. Alios autem Herculis
 * amaf

* aut pedes,
 aut eques,

* adeptus est

*amores *amasios operosum est recensere ob multitudinem, qui verò arbitrantur Iolaum fuisse amasium eius, vsque ad nostra tempora colunt, & venerantur, accipientes ab amasijs supra eius sepulchrum iusiurandū & fidem amoris. Deus idem factus repente medicus dicitur seruasse Alcestem *desperatā, in gratiam Admeti, qui vxoris suæ amore tenebatur, & erat* ab eo amatus. Fabulantur enim Apollinetm Admeti* amatorē, mercenarium eius fuisse* magnum annum. Benè autem in memoriam nobis venit Alceste. Non enim *Mars cum muliere magnum habet commercium. Afflatus verò proueniēs ab amore progreditur eò, vt aliquid præter naturam audeant & mori etiam. Si modò fabulæ aliquid ad fidem faciendam profunt, quæ de Alceste traduntur & Protefilao & Euridice vxore Orphei declarant, quòd soli Deorum amanti paret Orcus. Quamuis erga omnes alios, vt ait Sophocles, nullam noverit lenitatem, neque gratiam, sed tueatur ius summum legemq; semel sancitam, veretur tamen amatores, & his solis neque est indomitus, neque implacabilis. Quare bonum quidem est, ô amice, sacrorum Eleusinarum

*deploratam,

* quondam
eius fuerat
amasius.

*amasium,
*integrum

*Cum Marte
magnum ha-
bet mulier
cōmercium.

norum

norum participem esse. Ego autem video
 sacerdotibus & mystis amoris, meliorem esse
 apud inferos * sortem, nequaquam fabu- * conditionē,
 lis fidem adhibens, neq; omnino fidem de-
 trahens. Bene nanq̄ dicunt diuina quadā
 sorte attingunt finem, qui affirmant ex Or-
 co viris amatorijs ascensum ad lucem esse
 concessum, alia quadam via quā descend-
 erint. Quomodo verò & quamobrē igno-
 rant veluti à tramite aberrantes, quem Pla-
 to hominum primus ex philosophia cogno-
 uit. Quamuis tenues quidam & obscuri de-
 fluxus veritatis, inspersi sint fabulis Aegy-
 ptiorum, cæterum solerti egent indagatore,
 & qui possit magna ex paruis elicere. Qua-
 re hæc quidem missa faciamus. Post vires
 autem amoris, quæ tam sunt magnæ, confi-
 dero iam lenitatem & * dona quibus erga * gratiam
 homines vtitur. Non an multa bona * vten- * fruentibus
 tibus reddat. Nam hæc omnibus sunt nota.
 Sed an plura & maiora largiatur eius amato-
 ribus. Etenim Euripides, quāuis amori fue-
 rit deditus, id quod est minimum, miratus
 est. Nam poëtam amor docet, quamuis à
 Musis fuerit ante alienus, & prudentem fa-
 cit, quamuis prius fuerit supinus, & vt dictū
 est,

est, fortem reddit ignauum , quemadmodū
qui ligna igni emendant , è mollibus valida
faciunt. Liberalis autem apertè , magnani-
musq; fit omnis amator , quamuis sordidus
fuerit priùs. Nam parsimonia & auaritia li-
quescunt, vt ferrum igni, ita vt gaudeant lar-
gientes amafijs , non minus quàm cùm ipsi
ab alijs accipiunt. Scitis sanè vt Alcibiades
comeffatum iuerit ad Anytum filium An-
themionis amatorē , qui conuiuio splendi-
do & lauto hospites accipiebat. Vtq; arre-
ptis de mensa poculis ad dimidiam ferè par-
tem discesserit : Cùm autem hospites indi-
gnarentur , dicerentq; contumeliosè & ar-
roganter te tractauit adolescentulus. Imò
humaniter , dixit Anytus , licebat enim o-
mnia accipere, ille verò dimidia mihi quoq;
reliquit. Gauisus itaque Zeuxippus, O Her-
cules , inquit , propemodum amouistis ab
Anyto paternam inimicitiam quam exer-
cebat aduersus Socratem & philosophiam,
si adeò erat lenis & generosus in amore. Sit
ita sanè, dixit pater, ex morosis autem & in-
consuetudine tetricis, facit humanos & hi-
lares. Igne domum lucente magis decet vs-
que tueri: Sic hominem igne amoris multò
reddi

reddi hilariorem videmus. At certè multi sunt iniqui rerum æstimatores. Nam si domi lumen noctu conspexerint, rem esse diuinam arbitrantur, admiranturq; : videntes autem animam exiguam, & humilẽ, & ignobilem, subitò repleti, prudentia, libertate, gratia, liberalitate, non coguntur dicere, vt Telemachus, Certè Deus aliquis est intus. Illud verò rogo te per gratias, inquit Daphnæus, nonne est diuinum? Quòd cùm vir amore captus, omnes ferè alios despiciat, nō solùm amicos & seruos, sed etiam leges, & principes, & reges, & cùm nihil timeat, neque admiretur, neque colat, adeò vt & fulmen acutum* operiri possit, simul atque formosum vidit, imbellis horret Gallus cristam vt premens, frangitur eius audacia, & animi alacritas concidit. Par verò est, vt apud Musas Sapphûs mentionem faciamus. Etenim Vulcani filium Cacum improbum tradunt Romani, ignem & flammam, quæ extra profluunt per os emittere, ipsa autem re vera, quæ sunt igni mixta loquitur, & suis modulis emittit cordis caliditatem, fatians amorem musis* canoris iuxta Philoxenum. Cæ-
*sustinere
*concinnis
d 2 drum,

*iocorum, drum , antiquorum oblitus es * puerorum,
 reducito nobis in memoriam , vbinam for-
 mosa Sappho dicat, apparente amica vocē
 cohiberi, & corpus sonum emittere, & cor-
 *titubatione, ripti pallore, * errore, & vertigine. Cū autē
 carmina illa essent à Daphnæo recitata, ex-
 cipiens pater, Quā pulchrè hæc, inquit, ro-
 go te. Aflatio numinis adeò manifesta, nō-
 ne est diuina animæ commotio? Quid tale
 Pythia passa est , vbi ad tripodem accessit?
 Quem eorum , qui furore corripuntur sic
 tibia, & instrumēta quibus in Phrygiæ Deæ
 sacris vtuntur, & tympanum à mente nobis
 alienauit? Multi vident idem corpus & ean-
 dem pulchritudinem, sed solus amator cor-
 ripitur ob causam dictam. Non enim disci-
 mus neque intelligimus Menandrum alicu-
 bi dicentem , lethalis est animæ morbus a-
 mor, Qui percussus est ab amore , vulnera-
 tur : cæterum Deus in causa est , qui hunc
 tetigit, & illū reliquit. Quod itaque in prin-
 cipio opportunè magis dictū fuisset, ne nūc
 quidem, quando nunc venit in buccam, vt
 Aeschyli verbis vtar, commodè mihi videor
 posse prætermittere. Est enim eximium for-
 tasse quidem, ô amice , & alia omnia , quæ
 non

non veniunt nobis in cognitionem per sensum, partim quidem fabula, partim verò lege, partim autem ratione, auctoritatem à principio habuerunt. Opinionis autem Deorum, omnino fuerunt nobis duces & magistri, poëtæ, & legislatores, & tertio loco philosophi. Cum autem omnes similiter fateantur, Deos esse, magnopere inter se dissentiunt de multitudine & ordine eorum, deq; substantia & potestate. Dij enim philosophorum, morbo & senectute carent, neque labore defatigantur, neq; vnquam pertransseunt graui strepum flumen Acherontem. Quare non * admittunt philosophi eridas, hoc est contentiones quæ à poëtis Deæ creduntur, * nō Litas: nolunt * timorem & * metum Deos esse, aut fateri esse filios Martis. De multis etiam cum legislatoribus contestantur, quemadmodum Xenophanes iubebat, Aegyptios si mortalem existiment Osirin, non eum vt Deum colerent, & si Deum arbitrentur minimè flere. Rursus poëtæ & legislatores neque audiunt sine stomacho, neque possunt intelligere philosophos qui Deos faciunt Ideas quasdam, & numeros monadas, & spiritus. Sunt omnino inæqua-

* recipiunt

* quasi supplicantes dixeris.

* patto rem

* pallorem

d 3 biles

biles & discrepantes horū opinionones. Quē-
 admodum sane fuerunt aliquando Athēnis
 tres factiones, Maritimorum, Mōtanorum,
 & eorum qui in locis planis morabantur,
 quæ sese mutuo odio prosequēbantur & in-
 ter se dissentiebant. Postquam verò omnes
 in eundem locum conuenerunt, & suffragia
 ferrent, omnia Soloni dederunt, & eum cō-
 muniter elegerunt arbitrum & principem
 & legislatorem, qui visus est, habere sine
 in virtute controuersia virtutis principatum. Sic tres
 factiones, quæ de Dijs dissentiunt, & varia
 habent suffragia, neq; facilè alterius suffra-
 gium admittunt, de vno constanter consen-
 tiunt. Et communi consensu amorem Deo-
 rum numero ascribunt præstantissimi poë-
 tæ, & voces confertæ legislatorum & philo-
 sophorum, quæ magnopere eum laudant,
 vt dicebat Alcæus, Mitylenæos elegisse Pit-
 tacum tyrannum. Nobis autem rex & prin-
 ceptus & præses amor, ab Hesiodo, & Plato-
 ne, & Solone, ab Helicone in academiam
 coronatus deducitur, & ornatus ingreditur,
 multis bigis amicitiae & concordiae, non ta-
 lis qualis est quam Euripides dixit iunctam
 esse pedicis natura non arte fabricatis. Fri-
 gidam

gidam hic quidem & grauem diuitijs adhibens præ pudore necessitatem, sed bigis allatis ad pulcherrimas res & maximè diuinas, de quibus alibi dictum est meliùs. Cùm pater hæc dixisset, Soclarus inquit, vides vt iam secundo in eadē incidens, nescio quomodo vi abducitur, & auersus iniquè nouas proponit tabulas: siquidem fas est, id quod apparet dicere, cùm sit sermo sacer. Etenim cùm nuper attigisses Platonem, & Aegyptios, tanquam inuitus elapsus es, & nunc similia facis. Quæ enim diuinitus dicta sunt à Platone, imò potiùs ab his deabus per Platonem, ne hortamur quidem, obone, vt dicas. Quia verò subinnuisti, fabulam Aegyptiorum, eadem significare, quæ dicta Platonis de amore, non licet non detegere neque nõ declarare apud nos. Lætābimur autē etiam si parua de magnis audiuerimus. Cū autem alij quoque rogarent, inquit pater, Aegyptij duos quidem norunt amores, similiter ac Græci, vulgarem & cœlestem. Tertium autem existimāt amorem Solem. Venerem habent in maximo honore. Nos verò videmus magnam esse similitudinē amoris & solis in terra. Ignis autem neutrum

*ſi dē, ſi ſic le-
gatur verba
nullum habēt
ſenſum ido-
neum. Itaque
lego ſi dē.
Amplius ve-
rò vt ſolē &c.*

horum eſt, id quod nonnulli arbitrantur. Squalida eſt huius caliditas: at ſolis caliditas ſuauiſ eſt & fœcunda, & proueniens ab eo, præbet corpori alimentum & lumen & perfectionem. Animis verò, quæ ab amore procedit caliditas? Quemadmodum autem ſol poſt nubes & poſt nebulam calidior eſt: ſic amor poſt iram & Zelotypiam reconciliato amaſio, ſuauior eſt & acrior.* Inſuper verò quemadmodum ſolem nonnulli arbitrantur accendi & extingui, ſic de amore ſentiunt, mortalem eſſe eum & inconstantem. Cæterùm neq; habitus corporis inexercitatus Solem, neque mores animæ rudis amorem ſine moleſtia ferre poſſunt. Decedit enim de ſtatu ſuo vtrunque æquabiliter, vires Dei damnans, non ſuam imbecillitatem. Niſi quòd hac in re videri poſſunt differre, quatenus Sol formoſa & turpia cernentibus in terra oſtendit. Amor autem pulchrorum ſolum eſt ſplendor, & ad hæc ſola reſpicere & conuerti ſuadet amantibus, alia verò omnia contemnere. Qui verò terram Venerem vocant, nequaquam attingunt ſimilitudinē aliquam horū. Etenim eximia & cœleſtis & mixtionis locus, immortalis cū mortale.

le. Verū inelegans per se & tenebrosa, si Sol non illustret, quemadmodū Venus, si amor nō adfuerit. Par verò est lunam Veneri, Solē autē amori conferre potiùs quàm alijs Dijs. Non tamen quòd omnino sint eadem: neq; enim cum animo idem est corpus, sed diuersum, sic aspectabilis amor vero intellectu cognoscitur. Et nisi acerbiùs dictu videretur dicere posset aliquis Solem amori contraria facere. Auertit enim cogitationē ab ijs quæ mente cōcipiuntur ad* ea quæ sensibus per-

* sensibilia

cipiuntur, gratia & splendore oculos ludificans, & persuadens in ipso & circa ipsum, cū sensibilia alia, tum veritatem splendere: alibi verò nequaquam insanus amor tenet, huius nos luminis quo vastus nitet orbis, vt inquit Euripides, quòd minimè cognoscamus experientia alterā vitam, imò potiùs quòd oblitum sumus eorum quorū est recordatio amor. Quemadmodū enim ijs qui exercitantur in luce magna & splendida, omnia quæ in somnis visa sunt, ab animo recedūt & fugiunt sic eorum quæ hīc fiunt & mutantur sol obstupescere videtur memoriam, & cogitationem incantare, illis obliuioni traditus, ob voluptatem & miraculum. Atqui re ve-

ra illic & circa illa est animis visio certa.
 Hic verò somniorum imagines amplecti-
 tur, & quod pulcherrimum est & maximè
 diuinum in admiratione habet. Circa ipsum
 verò iucūda sed dolosa fuderunt somnia, si-
 bi persuadens hic esse, pulchri & diuini quic-
 quid sit, nisi nactus fuerit amorem diuinum
 & casum, qui sit illi medicus & seruator.
 Hic amor bonus per corpora accedens ad
 veritatem ex orco, & in campo veritatis.
 Vbi eximia illa, & pura, & libera mendacio
 pulchritudo firmatur, amplectitur animans
 eum, & longo temporis interuallo vnà esse
 cupientes recreans & instituens placidè,
 adest vmbri veluti mystagogus in sacro.
 Vbi huc rursus mittuntur, ipsam quidem
 animam non attingit per se, at corporis in-
 teruentu. Quemadmodum autem geome-
 træ pueris qui sua sponte cōprehendere nō-
 dum possunt formas intelligibiles substantiæ
 incorporeæ & impatibilis, formantes simu-
 lachra quædam, quæ tangi & videri possunt
 spherarum, cuborum, & dodecædrion pro-
 ponere solent. Sic amor cœlestis formosa
 formosorum specula, mortalia quidem Deo-
 rum, patibilia etiam eorum quæ intellectu
 compre

comprehenduntur, fabricans nobis quantum ad habitum & colorem & formam ostendit iuuenes forma splendentes, & mouet paulatim memoriam, per hæc primùm accensam. Quare nonnulli amatores propter amicorum & familiarium sinistram & importunam beneuolentiam & cohortationem extinguere motum vi conantium & imperitæ nihil fructus receperunt ex amore, nisi hoc solum quòd fumo & tumultu seipfos impleuerunt, aut ruentes rectà, in voluptates obscuras & illegitimas contabuerunt. Qui verò sobria ratiocinatione quasi sine fraude, ignis furorem detraxerunt amori, splendorẽ autem & lumen cum caliditate reliquerunt animæ, nõ concussionem, vt quidam dixit, caliditatis mouentis ad semen & lubricitatem atomorum, quæ * conteruntur præ le- * colliduntur uore ac titillatione. Verùm dissolutionem miram & fœcundam, veluti in planta germinante & * augete, & aperientis me- * alente, tus obsequij & comitatis. Naquaquam intercedit multum temporis, quam prætereuntes corpus amatorum, intrò feruntur, & attingunt mores qui oculos prouocant, sese inuicem intuentur & vnà diu versantur, per sermon

sermones & res gestas, si in mente habue-
 rint, pulchri * spectrum & imaginem. Alio-
 *portionem qui valere sinunt, & ad alios conuertuntur,
 veluti apes, quæ multas herbas floresq; mul-
 tos, mel tamen non habentes, relinquunt.
 Vbi verò deprehēderint vestigium aliquod
 rei diuinæ, & defluxum ac similitudinem al-
 licientem, à voluptate & admiratione con-
 citati & attracti, sese oblectant in eo quod
 est re vera amabile, & beatum, & omnibus
 charum & expetendum. Multa quidem vi-
 dentur per lusum Deo illi adscribere poëtæ,
 & per lasciuiam de ipso canere, pauca verò
 sunt ab eis seriò dicta, siue in consilium ad-
 hibita mente & ratione, siue Dei impulsu
 veritatem attingentibus. E quorum numero
 vnum est illud quoq; de generatione. Acer-
 rimum Deorum enixa est præpes Iris auti-
 como Zephyro mixta. Nisi fortè vos quoq;
 in suam traxerunt sententiam grammaticí
 qui dicunt factam coniecturam illam, pro-
 *amcenium pter affectum varium & * floridum nempe.
 Propter id ipsum aliud, inquit Daphnæus?
 Respondens pater, audite inquit, sic enim
 cogit existimare nos ipsa species eius quod
 cernitur. Repulsio enim est affectio visionis
 circa

circa Irim. Cùm sensim incidens in nubem humidam, sed leuigatam & affectũ mediocrem habentem, per repulsionem attingit Solẽ, & intuens splendorem eius & lumen facit vt nobis videatur in nube esse. Hoc fanè amatorium commentum figmentumq; in animis ingenuis & elegantibus refractionem facit memoriæ, ab his quæ hîc videntur & appellantur pulchra, ad illud pulchrũ, diuinum, & amabile, & re vera beatum & admirandum. Cæterùm multi quidem sectantes & perscrutantes in pueris & mulieribus veluti in speculis, imaginem eius quã sibi finxerunt, nihil possunt assequi firmitus, quàm sit voluptas cum mœrore mixta. Sed hæc videtur esse vertigo & deceptio vulgi, qui id quod desiderat venatur, veluti in nubibus & vmbriis vacuum. Quemadmodum pueri, qui affectant irim capere, manus extendunt ad id quod apparet. Ingenui verò & pudici amatoris alius est modus. Illic enim fit refractione ad bonũ diuinum & quod mente concipitur, incidens verò in pulchritudinem corporis conspicui, & vsus tanquã instrumento quodam recordationis, amplectitur & amat, & consuetudinem habens ac hilaris,

hilaris , magis adhuc cogitatione ardet. Et neque cum corporibus hîc manentes, lumē hoc desiderantes, & admirantes quiescunt: neque cū illic sunt post mortem , huc iterum reuersi & fugientes in foribus & thalamis nouorum maritorum se volutarunt, spectra tristia in somnijs apparentia , virorum & mulierum voluptates & corpora amantium, quibus immeritò amatorij nomen tribuitur. Nam qui re vera est amatorius , vbi est illic , & in pulchrorum consuetudinem veniens , quatenus licet euolat præ gaudio & bacchatur, & perpetuò manet circa eundem Deum, saltans & oberrans , donec veniens iterum in prata lunæ Venerisq; & dormiens alteram inchoet generationem. Verùm hæc altioris sunt instituti , quàm præfentes postulent sermones. Amori autem quemadmodū alijs etiam Dijs talis est natura, vt Euripides inquit, Gaudet si in honore ab hominibus habeatur , & contrà. Est enim maximè beneuolus ijs qui ipsum* cōcinnè accipiunt, grauis verò ijs qui sunt contumaces. Nam neque Iupiter hospitalis tam citò infectatur & aggreditur iniurias supplicum hospitem , neq; Iupiter Natalitius execrationes

*elegantè excipiunt,

crationes parentum, vt citò audit amatores
 violatos & spretos, puniens ineptos & super
 bos. Quid censendū, dicet aliquis de Euxyn
 theto, & Leucomantide, quæ adhuc in Cy-
 pro obliquè aspiciens vocatur? Sed fortassis
 non audiuiſtis pœnam Gorgûs Cressæ, quæ
 idem quod illa obliquè aspiciens, passa est?
 Verùm illa conuersa est in lapidem, cùm ca-
 put inflexisset, vt aspiceret amatorem qui
 efferebatur. Gorgûs verò amore Afander
 quidam captus est, iuuenis probus, & gene-
 ro clarus, qui & à splendida fortuna ad hu-
 militatem & sordes deuenerat, nec tamen
 se indignum rebus magnis iudicauit. Sed
 cùm esset Gorgûs cognatus, eam vxorem
 poscebat, quæ (vt par est) ob diuitias à mul-
 tis expetebatur, & multos habebat procos.
 Habebat ille multos & præclaros riuales, o-
 mnes tamen procuratores & familiares eius
 in suam sententiam pertraxerat. Adhuc sa-
 nè quæ causæ & generationes amoris vo-
 cantur, nullius quidem generis sunt peculia-
 res, communes verò sunt vtriusque. Etenim
 spectra quæ proculdubio amatorijs viris su-
 beunt & percurrunt, vt moueant & titillent
 tumorem, qui vnà cum alijs figuris ad sper-
 ma

ma defluit, fieri non potest vt à pueris pro-
 ueniant, neq; à mulieribus. Et has pulchras
 & sacras recordationes quibus alas anima
 assumit, vocamus nos ad pulchritudinem
 illam diuinam cœlestemq; & veram. Quid
 igitur vetat, prouenire quidem à pueris &
 iuuenibus, & à virginibus & mulieribus, cū
 mores casti & ornati, conspicui fiunt, in pul-
 chritudine & gratia formæ. Quemadmodū
 calceus aptus ostendit pedis pulchritudinē,
 vt dicebat Ariston. Cumque in formis pul-
 chris, & corporibus puris, vident qui pos-
 sunt id percipere, vestigia animæ splendida,
 quæ sunt recta & emollita? An non si volu-
 ptatis amator interrogatus, inclinet ne po-
 tius ad fœminam, quàm ad marem, respon-
 deat, vbi adest pulchritudo, dextrè videbi-
 tur & aptè respondisse, cupiditatem decla-
 rans. Qui verò pulchritudinem amat & est
 generosus, amore capitur non habita ratio-
 ne pulchri, & generosi, sed differentiæ par-
 tium. Et vir equorum studiosus, non minus
 amat generositatē Podargi, quàm Aethem
 Agamemnoniam. Et venationis studiosus,
 non solùm gaudet maribus, sed & canes fœ-
 minas ex Creta & Lacedemonia nutrit. Qui
 verò

* equus apud
 Homerū Iliad.
 χ. versu 295.

verò pulchritudinem amat & humanitatem non est æqualis scilicet neque similis vtrisque generibus? Sed putat quemadmodum vestium, sic esse differentias amantium mulieres & eorum qui viros amant. Atqui affirmant formam esse florem virtutis. Negare verò fœminam florere, & nō dare indicium indolis bonæ ad virtutem absurdum est. Aeschylus enim rectè scripsit:

Ardens puella non ocellus me latet,

Experta thalamos quæ viriles est semel.

Vtrum igitur impudicorum & perditorum corruptorumq; morum signa in formis mulierum occurrunt, ornati verò mores & pudici nequaquam in forma splendent? Multa, inquires, insunt & simul apparent, nihil verò amorem mouet neque allicit, neutrum autem horum est verisimile, aut verum, sed communiter (vt demonstratum est) omnia insunt generibus illis amoris, perinde ac si vacuum consisteret*. At nunc,

ô Daphnæ, aduersus illos pugnemus sermones, quos nuper Zeuxippus disseruit, faciens amorem idem cum cupiditate inordinata, & quæ animam ad intemperantiam adducit. Non sibi hoc ipse persuasit, sed sæpe au-

* Desunt
quædam.

e diuit

diuit ab hominibus morosis & ab amore alienis. Alij quidem iniicientes miseris mulierculas paruis dotibus attractas cum pecunijs in œconomiam, & illiberales cogitationes dissentientes quotidie, in sua habent potestate. Alij verò delectati pueris potius quàm mulieribus, vt cicadæ in scillam vel aliquid simile, semen emittunt. Sic celeriter semen emittentes in corpora occurrentia, & fructum inde colligentes, valere sinunt nuptias, aut earum præsentium nullam habent cu-

* amari autē
& amare pa-
mihi differre
videntur à to-
lerare.

ram, neq; amare neq; amari volunt. *σέγγυεδοῦν* autem & *σέγγυειν* vna litera mihi videtur differre à *σέγγυειν*, id est, continere, & sic protinus ostendunt beneuolentiam mixtam esse necessitati, quæ posita est sub tempore & consuetudine. Ille autē cui amor hæserit quemq; inspirauerit, primùm quidem è Platonis republica meum & non meum occupabit. Neque enim simpliciter omnia amicorum bona sunt communia. Sed corporibus distincti, animas vi adducunt & colliquant. neq; volentes, neque existimantes duas esse. Deinde mutua vtuntur modestia, qua potissimùm egent nuptiæ. Exterior quidem & quæ præfert vim legum libidini præ mani-
bus

bus semper est simul habitantibus pudore & metu coërcens, instar multorum frænorum, & gubernaculorum. Amor verò adeò particeps est continētiae & ornatus & fidei, vt si quando attigerit animam etiam intemperantem, auertat ab alijs amatoribus, excindens quidem audaciam, & frangens arrogantiam & intemperantiam, iniiciens verecundiam & silentium, & circumponens quietem & figuram ornatam, facit vni obedientē. Nostis sanè fama Laidem illam celebrem, & à multis expetitam, imò potiùs de qua duo maria pugnabant, quoq; pacto Græciam incenderit amore sui, & nosti quo modo ob amorem clamè Græcia discesserit. Postquã verò amor Hippolochi Tessali eam tetigit, relinquens Acrocorinthum, qui cærulea alluitur aqua, & fugiens clam ab alijs amatoribus, quorum magnus erat numerus ornatè * incedebat. Mulieres autem quæ illic erant, inuidentes & æmulæ eius ob pulchritudinem, in templum Veneris eam deducentes lapidibus obruerunt, interfeceruntq;. Quare, vt verisimile est, templum illud etiam nunc Veneris homicidæ vocant. Scimus sanè etiam ancillulas fugisse domi-

* euasit.

norum congressum, & priuatos homines despexisse reginas, cum in anima haberent amorem dominum. Quemadmodum enim Romæ aiunt designato eximio Dictatore, abrogare eorum imperium qui alios habebant magistratus, sic quibus amor factus est dominus, liberati ab alijs dominis, principibusq; & emeriti, per totam vitam degunt vt qui inseruiunt sacris. Generosa autē mulier, amore coniuncta viro legitimo, potiùs sustinebit amplexus vrforum & draconum, quàm contactum & concubitum viri alieni. Cùm autem copia sit exemplorum, apud vos, qui Dei illius choros & sacra simul frequentatis, tamen indignum est vt prætermittamus exemplum de Camina Galla. Synorix enim Gallorum potentissimus, captus amore huius quæ eximiæ erat pulchritudinis, & Sinato tetrarchæ nupsit, Sinatum interficit, quòd viuentē Sinato non posset mulieri illi vim inferre, neque eam in suam sententiã adducere. Erat autem Caminæ refugium & mali solatium, religio patria Dianæ, & apud Deam frequenter versabatur, nullum ex procis admittens, qui multi erant & potentes. Sinorigis tamen qui au-

sus

sus est de nuptijs colloqui , non fugit colloquium, neque eum de ijs quæ facta fuerunt reprehendit, tanquam Synorix ad id fuisset impulsus amore & desiderio eius , non alia improbitate. Venit ergo ille confidens , & nuptias poposcit. Ipsa verò obuiam occurrit, & dextram eius comprehendens, atque eam ad aram Deæ deducēs, libauit ex phiala mulsam (vt verisimile est) veneno permixtam. Deinde cùm ipsa mediam ferè partē præbibisset , Gallo illi reliquum tradidit. Postquam verò eum bibisse conspexit, maxima voce * exclamauit, & mortui nomen, *vlulauit,

hunc, inquit, diem charissime vir expectans, sine te molestè viuebam. Nunc autem me gaudens excipito , pœnas enim tua causa sumpsi de perditissimo hominum , facta lubenter tibi quidem vitæ , huic verò mortis socia. Synorix sanè gestatus lectica , paulò post vitam finiuit. Camina verò cùm diem & noctem superuixisset, magna cum fiducia & hilaritate obiisse dicitur. Cùm multa similia contigerint, & apud nos & apud barbaros, quis perpeti poterit eos, qui Venerè infectantur , tanquam adiuncta & præsens amori, amicitiam conciliari vetet? Consue-

tudinem autem maris cum mare, contumelia potius & insultū dicere poteris, si sapias. Labes nefanda est, non Venus tale facinus facit. Quare eos qui lubenter talia patiuntur, in pessimo vitiorum genere ponentes, neque fidimus eis, neque veremur eos, neque amamus. Sed re vera iuxta dictum Sophoclis, istis amicis volupe priuari, quibus hæere, votis maximis fugere expetunt. Qui autem nequaquam sunt natura mali, sed decepti aut coacti seipso dediderunt & prostituerunt, nullum hominem habent quandiu viuunt magis suspectū, neque quenquam magis oderunt, quam qui eos sic tractarunt, & acriter vlciscuntur, nacti temporis oportunitatem. Archelaum enim Crateus amasius interfecit, & Phereum Alexandrum Pytholaus. Periander autem Ambraciatarum tyrannus, interrogauit amasium, num adhuc vterum gestaret, & ille indignatus tyrannū interfecit. Mulieribus autem matrimonio coniunctis, hæc simul sunt amicitiae principia, veluti magnorum sacrorum communionem, & exigua est quidem voluptatis portio. Honor verò qui ab hac quotidie nascitur, & gratia, & mutua dilectio, & fides, probat

bat Delphos minimè delirare, quòd Venerem vehiculum appellent, neq; Homerum, qui talem congressum amicitiam vocat. Et testimonio est Solonem fuisse peritissimum legislatorem in ijs quæ ad nuptias attinent, qui iubet vt vxori accedatur, non minus quàm ter in mense. Non propter voluptatem. Quî dum? sed quemadmodum ciuitates temporis interuallo fœdera mutua renouant, sic fanè volebat nuptias renouari ex figuris vtrinque collectis vnoquoque tempore in tali * hilaritate. Sed multa fiunt improbè & furiosè ab ijs qui mulierum amore tenentur? An non fiunt plura ab ijs qui pueros amant? familiaritatem intuens lapsus sum, iuenculus imberbis, delicatus & pulcher, cui insitum est, vt moriar & epigramma habeam. Cæterùm quemadmodum affectus hic est furor erga pueros, ita neutrum est amor. Absurdū fanè est affirmare, mulieres nō esse alterius virtutis participes. Quorsum enim opus est loqui de temperantia & prudentia earum, insuper verò de fide & iustitia? Nam & fortitudo, & audacia, & magnanimitas in multis cōspicua, est fanè præter alia secundum naturam earum, quamuis

*voluptate.

vituperentur. Graue est omnino pronunciare ad solam amicitiam esse parum idoneas. Etenim liberos amant, & maritos, & charitas in eis veluti regio generosa, & quæ amicitiam admittit, non est expers suadellæ neque gratiarum. Quemadmodum poësis sermoni accommodauit concinna carmina metraque & rythmos, & institutionem quæ ab eo prouenit acriorem effecit, & nocumentum quod minus vitari posset. Sic natura ornans mulierem venustate oculorum, & vocis suauitate & forma ad se alliciente, intemperanti quidem ad voluptatem & deceptionem, temperanti autem ad conciliandam beneuolentiam & amicitiam viri magnopere profuit. Plato quidem hortabatur Xenocratem, qui alijs in rebus erat generosus & eximius, sed moribus erat præditus austerioribus, vt gratijs sacrificaret. Cæterum hortari aliquis poterit mulierem probam & pudicam, amori sacrificare, vt propitius & benignus per nuptias domi simul maneat, & rebus muliebribus faueat, ne maritus ad aliam accedens, cogatur proferre voces illas ex comœdia, Infelix ego qualem mulierem iniuria afficio : In nuptijs enim amare præstantius

stantiùs est bonum,quàm amari. Nã à multis auertit delictis , imò potiùs ab omnibus quæ corrumpunt & euertunt nuptias. Affectum autem illum qui in principio accidit, & mordet,ne timeas ô bone Zeuxippe,tanquam vlcus aut viæ apertionem. Quamuis nihil mali fortasse sit,per vlcus, vt solent arbores,cum muliere proba coalescere. Ulceratio verò principium quoq; est conceptionis. Mixtio enim non est eorum quæ minimè inuicem patiuntur. Mathemata verò pueros in principio perturbant, & philosophia iuuenes , sed neq; in his perpetuò manet morsus,neq; in amatoribus. Sed quemadmodum humidis inter se commixtis sic amor in principio feruorem quendam & tumultum facere videtur , deinde temporis progressu sedatus,& expurgatus,exhibet affectum firmissimum. Hæc est re vera mixtio, quæ per tota fieri dicitur. Mixtio aliorum amatorum qui vnà degunt , iuxta Epicurum, contactibus & amplexibus , videtur admittere collisiones & disunctiones,at nõ facit talem vnitatem qualem efficit amor, nactus nuptialem communionem. Neque enim voluptates proueniunt ab alijs maio-

res, neque utilitates frequentiores ad alios, neque alterius amicitiae pulchritudo, laudabilis adeo & optanda, quam cum vir & mulier domum habent concordēs. Etenim lex auxiliatur, & natura ostendit Deos egere communi generatione & amore. Sic poetæ dicunt terram à cœlo amari, & Physici lunam à sole amari, & cum eo congregari & ab eo concipere. Non est necesse terram matrem hominum, & generationem omnium animalium & plantarum interire & omnino extinguere, cum vehemens amor, aut pars Dei, materiam relinquit, & desinit cupere & sectari, quod inde provenit principium & motum. Cæterum ne longè vagari videamur, aut nugari nimis, scis quam multa parum firma dicant pueriles amores, & quomodo per iocum dicant, sicuti ouum, amicitiam eorum tripliciter diuidi: ipsos verò instar pastorum verno tempore degentes in locis germinantibus & floridis, protinus è regione hostili castra mouere. Quoniam autem contumeliosus Bion sophista, capillos pulchrorum Harmodios vocabat & Aristogitonas, tanquam simul ab ipsis à pulchra tyrannide amatores liberarentur. In his quidem iniust.

iniuste veros amatores accusat. Faceta autem sunt Euripidis dicta: Inquit enim amplectens pulchrum Agathonem, formosorum pulcher autumnus excipit, & hyems quae minimè abundat canis & rugis, sed usque ad sepulchra & monumenta formosa perdurat. Paucal licet enumerare paria amorum puerilium & multas muliebrium, in quibus sit omnino fidei communio, & quae excellent fide & animi promptitudine. Volo autem recensere quidpiam ex iis quae nostra memoria sub Caesare Vespasiano acciderunt. Iulius enim qui in Gallia movit defectionem, multos alios, ut credibile est, habuit socios, & Sabinum iuvenem non ignobilem, divitijs verò & gloria omnium hominum clarissimum. Cum ergo res magnas essent aggressi, frustrati sunt, & cum se poenas duros expectarent, alij seipsum interfecerunt, alij verò in fuga capti sunt. Sabino autem alia quidem facile concedebant, ut se proriperet, & ad barbaros confugeret. Duxerat verò uxorem praestantissimam, quam illic quidem * Emponen vocabant, Graecè verò Heroida appellare possumus. Non poterat eam relinquere, neque secum adducere. Cum ergo
haber

* Emponinã.
sic Tac. lib. 20.

haberet in agro repositoria pecuniarū subterranea, quæ soli duo liberti nouerant, alios quidem domesticos discedere iussit, tanquam vellet seipsum veneno interficere, assumens verò duos fideles, descendit in subterranea, & misit ad vxorem Martalium libertum, qui renunciaret venenocum perisse & cum corpore habitationem fuisse combustam. Volebat enim vti vero luctu coniugis ad confirmandam sui interitus famam, id quod euenit. Nam sese temerè proijciens cum gemitu & luctu tres dies & totidem noctes sine cibo perdurauit. Cùm Sabinus hæc intellexisset, & timeret ne omnino seipsam interficeret, iussit vt Martalius clàm ei declararet, se viuere in latebris, & vt eam rogaret paulisper in luctu persistere, sic tamen vt non esset in dissimulatione paulò affectatior. Cùm in alijs quidem mulier cominodè personam sibi demandatam ageret, ad confirmandam veri luctus opinionem, desiderio viri videndi abiit noctu, & rursus redijt. Postea verò clàm alijs parum abfuit, quin cum marito apud inferos habitaret, demptis sex totis mensibus, quibus cùm ornasset Sabinum, veste & Cæsarie, & capitis
alligat

alligatione incognitum, Romam secum deduxit, comitantibus aliquibus. Cùm autem nihil profecisset, rursus rediit, & frequenter erat cum eo sub terra, aliquando in ciuitatem veniebat, & à mulieribus amicis & domesticis conspiciebatur. Et quod est omnium maximè incredibile, sese cum alijs mulieribus lauans, sic vterum gessit, vt à nulla* deprehenderetur. Medicamentum enim quo mulieres illinientes comam, auream flauamq; reddunt, pingue quoddam habet, quod carnem generare aut laxare potest, ita vt inducat veluti quandam dilationem aut tumorem. Cùm ergo hoc copiosè vteretur in reliquis corporis partibus, sublatae ac plenae ventris tumorem celabāt. Pariendi verò dolores ipsa tacitè passa est, vt Leæna solet in antro, latens apud virum, & natos duos leunculos clam educauit: nam duos peperit masculos. Ex his filijs alter in Aegypto perijt, alter haud ita pridem fuit apud nos in Delphis, nomine Sabinus. Illam quidē sanè Cæsar interfecit, sed cùm interfecisset, breui tempore dedit pœnas, omni suo genere funditus sublato. Nihil enim crudeliùs factum est toto eius imperij tempor

tempore , neq; aliquid vnquam contigit , à quo magis par erat Deos & dæmonas oculos auertere. Quamuis commiserationē spectantium eximeret fiducia eius & magnanimitas, qua potissimū irritabat Vespasianum, postquam de salute desperauit, petens ab eo veniam excedendi è vita: se enim suauius dicebat in tenebris & sub terra vixisse, quā illo regnante in luce. Ad hunc modum hîc, dicebat pater, sermonem de amore finem habuisse , cùm ipsi iam Thespiensibus appropinquarent. Et conspectum esse Diogenem vnū ex Pisix amicis accelerato gradu ad eos accedere. Cùm autē Soclarus dixisset ei qui adhuc procul erat, an nuntias bellū ô Diogenes. Respondit ille an non bene animabimini, cùm aguntur nuptiæ, & venietis citiùs ad nos, cùm sacra vos expectent? Omnes quidē alij gauisi sunt, Zeuxippus autē visus est tristis. Primus tamen quā poterat Ismenodoræ veniam dedit, & verò volēs accepit coronā & vestem albam, paratusq; est per forum ad Deum deducere. Sed eamus per Iouē, inquit pater, eamus, vt rideamus simul cū marito, & Deum adoremus. Certū enim est eum hilarē & propitium rebus quæ gerūtur adesse.

F I N I S.

MARTA VALERIA
ARNOLDI FERRONI,
hæc congerebat.

*

ZENODOTI.

*Ad liquidos fontes quis seuum insculpsit amorem?
Scilicet hunc ignem sedet ut vnda fluens.*

ARCHIAE.

*Aereus extat amor simili conflatus ab igne
Sic merita pœna torruit autor opus.*

LUCILLII.

*Sæue puer credere Deus si tela in vtrunque
Torseris, at non tum, cum feris alierutrum.*

ARCHIAE de Ioue verso in
Dianam.

*Heu fuge Calisto? non sunt hæc oscula Phœbes,
Sed faciem indutus Iuppiter est Trivia.*

CYR VENVS suem nolit videre ex
Nonni Dyonisiaci.

*Mars quia Zelotypus speciem suis improbus olim
Mentitus pulchrum letali vulnere Adonin
Conficeret.*

PHILIPPI DAPHNE in lectulum
meretricis ex lauro.

*Vnius heus thalamos fugiens, meme ipsa peremi
At quorsum hoc? multis si iaceo thalamis?*

DE duob

DE duobus inæquali sorte
amantibus.

*Pestiferas habitare domos Coruinus amator
Non timet ut domina stetq̄, cadatq̄, sua:
Et sponsa in thalamos Spinatius ire recusat,
Quod dotem iusti ponderis esse neget:
Qui sciet hæc: merito dementem dicet utrunq̄,
Debit hic nummis parcere, at ille sibi.*

RECOGNITA QVAEDAM.

Hos siue scriptis, ἔς εἴτε γραφάμενος. hæc verba (ne fallor) non rogantis sunt, sed promissa postulantis: ideoq̄ sic interpretor, quem à nobis rogatus, modò narraturus es, siue eum scriptis mandaris, siue memoria tenes, quòd ea de re sapissimè patrem rogaueris.

Scis'ne quantum, οἷτα ὅσον. nihil aliud hîc est ὅσον quàm quid, ut & alibi sæpè. Itaq̄ sic interpretor: Scis verò quidnam à te postulaturi simus.

sed sciam vobis dicentibus, ἀλλὰ εἴσομαι λεγόντων. λεγόντων aoristus est in participio, ideò sic verto: minime sed cum dixeritis tum sciam.

Noli ἀφελε respondebit Græco si ita dicatur: Parce orationi inserere, & cæt. Poëticum tamen hoc parce, sed mirè conuenit Græco.

Cursus διαδρομὰς. decursus si dicatur respondebit Græco, sed ego anfractus dicerem.

Et quæcunq̄ alia, & cæt. καὶ ὅσα ἀλλὰ τοιούτων & c. locus est obscurus, nec ausim improbare interpretationē: at modò sic intelligo. Parce inserere prata & umbras & cætera eiusmodi quæ plurimi quidem non probant, voluntq̄ Helissum & cætera à Platone describi audacter

Eter magis quàm appositè.

Quorsum τί δὲ. quid verò indiget.

Recta est oratio εὐθὺς. hīc εὐθὺς aduerbium est, non nomen: Vbi autem legitur ἐξ ἧς legendum ἐξ ἧς. Sensus ergo est, quid verò opus habet hac narratio proemii? Statim ab initio occasio vnde sermo cœpit chorum postulat: nam chorum non saltationem dicendum. Intel- ligit enim tantas esse turbas in ipso initio narrationis vt choro tragico opus sit. Itaq; ostendunt sequentia verba: σκηνῆς καὶ δράματος hīc enim δράμα tragœdiam signi- ficat, vt alibi sæpè.

Vnà seruet. καὶ συνανασώζειν τὸν μῦθον. Vt vnà me- cum eius narrationis memoriam reuocet.

Morum gratia maximè ornatum. μάλιστα εὐμερῶν- τα. Intelligo cui in eius amore inter omnes procos opti- mè res cesserat: aut cui in eius amore magis quàm cæ- teris procis secunda res erant.

Duos itaq; δύο δὲ. duos aut tres ferme dies in ciui- tate vnà fuerunt semper in palaestris aut theatris phi- losophantes. &c.

Per Iouem. ἢ Δία. non memini apud Latinos me legisse per Iouem in eo sensu, quo Graci dicunt ἢ Δία. Verterem sanè.

Formosa satis. ἰκανὴ τὸ εἶδος. forma idonea dixit Te- rentius, & ni fallor exprimit Gracum.

Et proferens. de eo adijciendum censeo.

Prædam venabantur. σὼροντο. hinc demo præ- dam.

Post verbum deliberaret, deest interpretatio eius in- cisi ὧν ὁ μὲν &c, vsque ad verbum ὁ δὲ. Volunt au- tem sibi ea verba quorum hic quidem eius erat frater

f patruel

patruelis, & quidem grandior natu.

Euertendum obijceret. αποϊέμερον. *dederat.*

Vt illis non visis & in eis nouus. ὡς ἀυλιῶν ἀθέλιος καὶ νεαρός *Vt ea non respiciat, sed semper puer.* &c.

Ex præmunitione. ἐκ παρασκευῆς. *ex composito.*

Oblitus sermonum. λόγων. *literarum intelligo.*

Vel minima cum mulieribus. τῇ γυναικονίτιδι μετέσι *Veri autem amoris nullum est in mulierum thalamis vestigium.*

λήθη δὲ λόγων. *oblitus autem est sermonum.* λόγοι καὶ λόγος. *apud hunc autorem & alibi sæpè significant studia bonarum artium, vt indicat locus apertus in principio libri καὶ τῆς τῶν παιδῶν ἀγωγῆς.* Itaq; *interpretor, hinc nulla iam amplius studiorum in literis, nulla amplius patriæ cura.*

ἀμέλει. *profecto.* Nimirum enim *Protogeni huiusmodi aliqua causa peregrinationis fuerat: aut scilicet.*

ἢ τῇ γυναικονίτιδι μετέσι. *cum mulieribus. In fœminarum thalamis reperitur.*

Voracitas quædam & vitæ cupiditas appellatur. λαγμαργία τις ἢ φιλοφυχία. *omnino malè legitur φιλοφυχία nullo sensu: legendum haud dubiè φιλοψία immoderata cura ciborum.* Sic idem autor *vsus est τῶν σιμποσιακῶν τελέρις ἀρεθλήματι δ.*

γέαν. *mollem, florentem, & vegetem intelligo.*

ὄυκ ἐδέλει παραμένειν. *non vult expectare, amplius non durat.*

ὄυδὲ δεραπέυει τὸ λυωῆν καὶ ἀκμάτον. *quippe qui nec forma mouctur, nec angitur, eamq; non aliter colit nisi fructum ferat amicitia & virtutis secundum mores amatorum & ingenia.*

πόθῳ εἰλθων. *desiderio, cupiditate* : Verbum est Ciceroni familiare in hac significatione, ut respondeat πόθῳ τοῖς ἀξίοις ἐπιμελείας. *sedulitate necessaria, ad personas non ad res refertur, adhortans eos qui eius cura digni sunt.*

Ἄλλῃ quidem irrident eos. ἕτεροι μὲν γὰρ. *Nam alij risum non tenebunt.*

Δεῖ δὲ τινὸς εὐπρεπείας. *Decore autem quodam, honestum quendam pratextum intelligit per εὐπρέπειαν: ut loquitur Quintilianus.*

ἀφροδισίων παιδικῶν κρινωνία. *nulla Venere participes sunt, nulla est in amore puerili Veneris communicatio.*

ἐπιλαβέσθαι apprehendisse. non apprehendisse, sed reprehendisse.

τὸδε ἐξοπλίζειν τῆπος ἀργεῖον λέων. *Illud verò est Scat. versus est Iambicus. Sermone incrimi conuenit Græcis loqui: nam ἀργεῖον λέων, argium populum significat.*

Comprehensam propemodum. μόλις συεχομένην. *vix teneri.*

συδιάκεκαλυμμένῳ καὶ νέμωσι πυρὸς. *contendo Scat. pleno igni: intelligit Daphnaum, modò amare perditè Lysandram, non eius forma captum, sed quòd multus illi vsus esset cum quodam qui eam deperibat, Scat. qui erat διακεκαλυμμένος καὶ νέμων πυρὸς προσκρόοντα. reclamation, scilicet quòd Scat. iudices offendo Scat. mihi ipsi noceo.*

ἐμὲ γὰρ ἐνεκα πάσαις γαίαιζιν ἐρασὴν. *Sensus est, Contendo igitur id antè præfatus per me licere huic adolescenti amare quamlibet mulierem.*

μέγα γὰρ ἂν ἐλαφρᾶ. *magnum &c. nam in ea etate etiam nuberet quantumuis humili & obscura: difficile tamen esset in ea coniunctio cum ut unum temperatum locum suum tenere.*

δοκῆσαν. *sperare, quodammodo veluti regnare.*

περικόπισσι. *contemnunt & irrident. Sensus est: quidā cum uxores locupletes duxerunt, ipsi sponte earum diuitias ut animi pinnulas amputant, ne his sublata auolet. Nam sic interpretandū esse locum suadent verba & locus planus paulò infrā in his verbis, πλετόν μὲ ἀρπείσιω.*

καὶ μένωσι. *melius est si enim uxores diuites maneat.*

ταῦτα γὰρ ἐρωτικά. *totus hic locus corruptus est.*

Φυγεῖν τις ἂν ἔχοι. ἔχοι lego. *Sensus est, eam verò quae se amare fatetur nemo non debet fugere & execrari nō uxorem ducere &c.*

παυσαμένε δὲ τῆ ὀρωθγένεε. *cum autem &c. cat. intelligendum est Daphnai hac esse verba, & fortasse deest in Græco διαφωαῖος. Sensus est, vides quomodo dum semper ad communem hypotesin redit eò nos adducat nō inuitos ut necesse sit restim sequi, & amorem nuptialem in genere defendere.*

Postea Anthemion respondet intelligo, inquit, quini-
mo & pluribus quàm antea rationibus ab amore illos prohibere conatur, hoc enim significant ea verba ἀμώεαι δὲ πλειώνων νυῦ αὐτὲς ἐρᾶν. Tu verò modò tantum fer opem opibus quibus nos maxime nunc Peisias terret. sic sensus erit apertus. Ut autem sic intelligatur ubi legitur εἰ δὲ βοηθῶν reponendum οὐ δὲ βοήθησον.

αἰ δὲ σώφρονεε. *pudica. totū hoc per interrogationem legendum puto. quid pudica? nonne eorum seueritas &*

contrac

contractum os habet aliquid graue & intolerandum, sed suspicor modo legendum κατερρύπωμιενον, ut significet munditiam quam videmus ferè in pudicis.

κατερρύπωμιενον. locus discutiendus.

Huius aras & cat. ἡς ἄρα καὶ ναός. sensus est. Belestia templa habent, aut certè Veneris Belestica Alexandrini sic imperante rege: nam vult non amplius ab Alexandrinis Belestiam vocatam, sed Venerem Belesticam.

ὠχυρωμένω. non est nomen proprium, sed sensus est, Antigonus cum scriberet ei qui praesidio tenebat Munichiam, & in ea munienda erat occupatus, iussit nō tantum ut torquem faceret validum, sed & canem inuolidum: indicans scilicet ut Atheniensium opes frangeret.

δυσμωτῶ. difficile enim duo conueniunt, cum vtrūq; feruidum adhuc est, & in ipso iuuentutis flore.

παρεφίλατῆ τὴν ὥραν. sensus est, obseruauit horam qua solebat Bacchon eundo ad gymnasium pro foribus eius ire moderato gressu.

πλέτων χελιδῶσα &c. opibus affluens foemina mortalia tantum sapis.

Et nisi natura. καὶ εἰ μὴ & sanè cuius facilitatis & stultitiæ fuisset me celare, cui omnia cōmittebat consilia, quemq; hac in re maximè partes Ismenodora sequi sentiebat.

Nam cum vult. ὅτι γὰρ ἂν θελήσω. nam quod concupiuerit amor, id vita, id opibus, id proprij nominis iactura redimit.

εἰληρένας τὸν ἄνθρωπον ἐπίνοια. legendum τὴν ἄνθρωπον ut ad Ismenodoram referatur, mirè enim congruit dictum Pemptidis quod sequitur.

οὕτως ὁρῶν &c. sensus est, cum viderem de amore

decertantes, cum uterq; suum esse diceret, in mentem non veniebat mirari quod divinum aliquid & eximium haberetur, cum tantam eum viderem vim habere, ut cōpelleretur hinc, retineretur tamē, & ab utrisq; coleretur. Itaq; tum silebam, videbam enim non tam publicam & communem esse disputationem, quam priuatam disceptationem. Nunc autem &c.

Οὐδὲ ἀκρᾶς τὸ σοφὸν ἔυρηται &c. Versus est Iambicus: vult autem differentiam esse inter ea quae ad sapientiam, & ea quae ad pietatem pertinent: ut ea quae ad scientiam spectant, tota penitus mente exquirenda sint: at ea quae pietatis sunt non sic in disquisitionem renocanda sint, quoniam si in vno pietatis sedes & basis labefactetur, tota religio corruat.

Ζεὺς γὰρ οἶδα. Locus hic mihi videtur lacer, cogitandum est.

ὡς παρῆς χαρῆς. Nullo sensu legitur παρῆς χαρῆς: legendum omnino παραιοχαρῆς vnicō verbo & sensus constabit bellissimē. Significat autem, Non modo sibi aram poscit amor, nec advena irrepit inter homines delitias sibi poscens, ut illi cauendum sit ne causam dicat quod se subiecerit (hoc enim est παραιοχαρῆς) cum legitimus non sit, se tamen deis inserat.

πόρρω γὰρ ἐν ἀπειμῖ. Sensus est, Nam ut non longē discedam à re proposita (nempe à sermone de amore) ipsa Venus si de ea quærat̄ur demonstrari non potest.

ἔρωτος δὲ παρῆρον ἐστὶ ἀφροδίτη. Sensus est, Hac quidem hominū renouatio ad animata Veneris est opus. Hac Venus cum adest amor amoris est παρῆρον: si autem abest Venus, etiam est vilis, ignobilis, non opranda: Sic enim probat quari non debere utrum amor Deus sit

fit cum de Venere non queratur qua tamen perfecte eius
 fit πάρεργον ac si absit res nullius precy.

καὶ πάλιν ὡ τῶδε. mihi quidem locus est corruptus.

καὶ ἄλλο πρὸς ἄλλον. Homerus, inquit, homicidam
 vocat & multa in illum continua conuicia aggerat, in-
 telligit de versis qui est ne fallor Iliad. β. ἄρες ἄρες βρο-
 τόλοιγε, μιᾶφονε τειχεσθήπληκτε, sunt enim ibi tria in
 Martem conuicia ἄλλο πρὸς ἄλλον. Nostri Galli dicunt
 apposititius l'un sur l'autre: Nunc prior versio magis
 arridebat.

οὐ γὰρ νόμισαι τινές. totum hoc per interrogationem
 legendum.

ἀλλὰ θνητὸν ἄμα ψυχᾶς. suspicor corruptum esse
 locū, non est planus sensus nec constat secundus Iambicus.

γλυκὸν γὰρ θέρος. Amor enim in corde penitus cu-
 piditatem serens, cupiditatem, inquam, dulcem viri aesta-
 tem, id est, segetem.

παντὸς μᾶλλον. hoc idem potius quàm quiduis aliud.
 παντὸς enim non παντῶς legitur & rectè.

ἔχει καὶ ταῦτα. habent & hæc. Intellego id dicere Zeu-
 xippum, habent certè mea quidem sententia & amato-
 ria non alienum quendam, sed aliquæ proprium & suum
 præsidem & propugnatorem.

ἐπιλάβοιτο τὴν λόγον. rationi sunt consentanea. Ipse
 interpretarer: ad rem faciunt, vel propositam quæstio-
 nem tangunt. Dicerem igitur id etiam quod à Platone
 dictū est, licet longè à proposito distet, tamē ad rem facit.

ἀρχὴν κρείττονος. qui occupat principium. dupli-
 citer hæc verba accipi possunt. Primò error ille & de-
 flexio ratiocinationis & mentis, qui non aliter ori-
 tur, quàm cum ea vis animæ qua nobilitior est in nobis

f 4 regnat

regnat ut sic victoria & principatus eius nobilioris potentia sit ortus & principium.

ἐνθουσιασμῶ. aliter intelligi potest, idem habere principium enim errorem & furorem quod habet præstantior animæ potentia. λογικῶν autem intelligit.

ἐναλλαγῆς ἐν ἀνθρώπῳ καὶ παρατροπῆς. furorem & errorem intelligit, id est, ἐνθουσιασμῶν. depravationem autem vertere durum videtur.

βέλομαι τῶν Περσίδων ἐπέθει τὶ. dicitur amor unus & c. Parum aut omnino non corruptus mihi videtur hic locus. Sic autē esse accipiendū censeo. Plato furorē quendam esse putavit qui ex corporis intemperie projectus, animum afficit, hic malus est & morbosus. alter est merus furor animi, qui generali nomine enthusiasmus appellatur. huius quatuor species sunt. manticus hic vatum est. bacchicus hic est menadum & coribantum: poëticus hic est vatum. bellicus hic est militum. & singuli quidē suos habent Deos præsidēs: manticus Apollinem: bacchicus Dionysium: poëticus Musas: bellicus Martem. At non dubium alium dicunt esse furorem, nec eum quidem segnem, qui dicitur amatorius. Quis igitur Deus, ὦ Περσίδε, quatit hunc fructiferū thyrsū amatorium: quis regit hunc enthusiasmum longē acerrimum & calidissimum erga fæminas.

καὶ ἔτι ὡς τις εἶπεν. & nequaquam: id vult quod aliquis dixit de poëtis eorum versus esse: vigilantum somnia id verē de amatoribus dici potest.

καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ἦθος & c. hic locus modicum meminī desiderat. Non dubito tamen quin ubi bis legitur σῶτονον ἄλτιμο loco legendum σῶτομοι.

μέγα μὲν Δέος. atqui magnam habet. Venus addit enim

enim magnam victoriam. *νίκας* enim in genitiuo dorico est, non accusatiuo plurali.

τῶν Ταντάλης λεγομένων ταλάντων. hoc vult, eã quæ modò ab omnibus deserta noctu vagabatur sine face, modò afflante amoris vento videre est in tanto esse pretio, vt talentis Tantali eiusq; regno anteponi debere videatur. quæ fuerit gnathæon nescio, nec etiam an fuerit, nec hîc quid sibi velit.

τῶν αὖ Νυκώστρων. phrasis est Græca: nihil autem aliud est quàm Nicostratus.

ὅτι τῆς τῆ Διὸς τιμῆς. sensus est, cum pleriq; inuenti sint, qui vt honores & dignitates assequerentur copiam vxorum fecerint, quenquam ne putas esse qui amasiū prostituat, etiamsi premiū lenocinij propositū sit? vt amasio prostituto non aliter colatur qua ipse Iupiter.

ἐτέρας δὲ τῶν ἐταίρων. hoc vult, Cum quidam sociorum Antipatride cum eius Psaltria lasciuus versatus esset, ipse Alexander erga eam bene affectus rogauit Antipatridam an & tu eam amas? qui cum respondisset, & valdè quidem: Pereat dixit ille malus male. & à Psaltria abstinuit, intactamq; eam reliquit. Vbi autem legitur ἀποχέρεσθαι, nullo sensu, legendum ἀπόχεσθαι abstinuisse.

σοφτεῖ &c. rursus itaque considera, non hîc præfert amorem Marti, sed huic amorem commendat quòd non mollis sit nec effæminatus, sed quòd etiam in bellicis rebus strenuus sit, nec in bellorum periculis frigescat.

ἔδεν ἀρεῶς δεῖται. non dicit amatorem non egere Marte ad pugnandum, sed dicit Martis esse plenum, id est, bellici furoris, sic enim semper interpretamur Martem. sic apud Homerum: sæpe Martem sumunt men-

tes & arte gerentes. tamen & sensus rectè constat, si
seruentur versionis verba.

ὅτι χαλκιδέων κάλλει πόλει. puto legendum non
κάλλει sed θάλλει, ut sit in Urbibus Chalcidensium,
viget amor non sine animi fortitudine.

ἀρδέτης ἐγγραφόμενον. de huius loci interpretatione
nihil dicam, prius quàm libros consuluerim: interim per
interrogationem legendum hoc cenſeo.

μόνον ἀήτιόν ὄντα. locus mihi videtur lacer.

ὅτε καὶ μὴ ἐν δεομένοις. Quare non egent. Ego intel-
ligo, in bello quidem nullus unquam hostis amatorem
& amasium vlla vi disiunxit, cum & soleant amato-
res amasys ostendere fortes ne sint, an ignavi etiam, cum
nihil est opus. Sic forsan intelligi potest hic locus, tamen
meo quidem iudicio mendo non caret.

ἕναμος. nomen est proprium, ἀμφιωεύς autem no-
men est patriæ.

καὶ θεία τίνι τύχη φαυσοὶ legētes: puto nihil deesse,
nisi τὸ ἀληθές, ut sit, rectè enim dicunt, & diuina
quadam sorte accidit ut veritatē tangerent, cum aiunt
θεία igitur legendum, & in lacuna τὸ ἀληθές.

ὡ ἠράκλεις. hoc vult: pene me conciliaſti Anyto cum
quo veluti paternas gerebam inimicitias Socratis &
Philosophiæ nomine: Anytus enim desertor fuit Socratis.

ἰωμένῃ μέσαις. eiaculans. non eiaculans, sed sanans,
curans. Principium cuiusdam Idyllij apud Theocritum
ad Niciam: explicat hunc locum.

ἀλλ' εἴτι μὴ Δυσάνδρον. secundum Lysandrum in
mentem reuocare oportet quod prius dicebat Pafias
Daphneum amare Lysandram. Itaq; sic legendum puto:
εἴτι μὴ δὲ Δυσάνδραν ἐκλελῆσαι παιδίων. nisi forte
propter

propter *Lysandrae* amorem antiquorū iocorum oblitus es.

ταῦτα. quā pulchrè: sic intelligo. Atqui haec omnia quid aliud sunt quā diuinus quidam afflatus. Deest enim manifestò & ante θεοληψία.

ὅτι σῶμα ἔασι. permittere ut per os egrediatur, quinimo vertendum puto in ore manere, sinere os non egredi. Et hoc quod minimè praterit quia suo loco omisit, id est, quod postea rogatur ut dicat scilicet de fabulis Aegyptiorum.

καὶ γὰρ ὅτι παρμηνέδες. est enim longum.

ἴσως μὲν γὰρ. disputationem persequitur. iam verò arbitror, ut & in alijs fermè omnibus quæ nobis animi cogitatione non sensuum perceptione cognita sint, ea nos accepisse aut à poetis, aut à legibus, aut ratione, sic & opinionem de Deis, &c.

ἀχαλκίετοις πέδιαις. intelligebat Euripides amorem colligatum pedicis, non æreis, neq; fabricatis, & loquebatur de amore uxorio qui non tam mutuo affectu quā pudore constringitur, ut indicant sequentia verba.

ἀλλ' ὑπὸ πτέρῃ φερομένοις. lego φερομένοις, ut referatur ad φιλίας καὶ κοινωνίας. In *Academiam*, inquit, coronatus amor deducitur vectus quadrigis bigisq; amicitia, & societatis, non qualem Euripides ait constrictam pedicis, non æreis frigidam ille quidem & grauem imponens pro re & usu pudoris necessitatem, sed alia quadam stipatus amicitia quæ pennis fertur volans per quæcunq; sunt in rerum natura pulcherrima & diuinissima, de quibus & ab alijs scriptum est diligentius.

βίαις ἀπάγεις. non vacat mendo.

Tota hæc Aegyptia narratio mihi sanè est mystica, ideoq; manus hisce sacris non admoueo vsque ad eum locum

cum ὡς δὲ γεωμέτραι.

ὦν δὲ κατ' ἐδὲν ἀφροδίτην καλεῖσθαι. qui verò terram Venerem: sic interpretor, qui verò Venerem terram vocant etsi nihil est quod eorum sententiam iuuet, capiam tamen aliquam similitudinem. Quemadmodum enim terra ob continuos in eam Syderum aspectus quodammodo cœlestis dici potest, certè locus est copulationis immortalium cum mortalibus, cum tamen per se infirma sit & obscura in lucente sole, sic & Venus sublata Amoris luce.

τὸν δὲ Ζεῦξιππον, &c. Verba sunt Diogenis, qui narrat celebrari nuptias, & Zeuxippum quidem primo subtristem visum, sed nunc primum esse qui choream ducat.

Hæc adnotare libuit, pleraq; autem sunt ex ijs quæ à Stephano Boëtho collega meo viro verè Attico & altero ætatis nostræ Budæo excepi.

Iulius enim qui in Galatia. adnotauit in Pini Tolosani codice (Gallia) legi. quod etsi non probari scio, quibusdã tamen veram esse Pini lectionem docet C. Tacitus libro xx. loquens enim de bello Gallico tempore Vespasiani & Claſſico. Miscuere (ait) sese Iulius Tutor & Iulius Sabinus, hic Treuir, hic Lingo. Ac post plura: Interea Iulius Sabinus proiectis fœderis Romani monumentis Casarem se salutari iubet, magnamq; & inconditam populãrium turbam in Sequanos rapit, conterminam ciuitatem & nobis fidam. Nec Sequani detrectauere certamen: fortuna melioribus affuit: fusi Ligones, Sabinus festinatum temerè bellum, pari formidine deseruit. Utq; famam exitu faceret, villam in quam profugerat cremauit. Illic voluntaria morte interijſſe creditus. Sed quibus ar-
tibus,

tibus, latebrisq; vitam per nouem annos traduxerit, simul amicorum eius constantiam, & insigne Epponinae uxoris exemplum suo loco reddemus. Hæc Tacitus, cuius libri si ad nos integri peruenissent, nihil desideraremus. Nunc & locus hic Plutarchi ex eo lucem accipit, & illius historia suppleri potest ex Plutarcho: sed Galatiam ex Gallia efferi notum quoque est.

Formas intelligibiles. hoc verbo Usurum Ciceronem aiunt qui fragmenta Academicorum retinent. Nam impatibilis non video cur repudietur, cum in Tusculanis patibilis sit. Seneca Ciceronem ens & essentiam sæpè usurpasse ait, ut & Sidonius Apollinaris, non video cur fugisse putetur sensibile, ut & sensile, quod & est apud Lucretiũ & carẽtiam pro priuatione Aristotelica, & Pontanus in fragmentis veterũ à Cicerone usurpatam docet.

Eunamus. proprium est nomen, alij non putant, & interpretantur aliter.

Rursus autem alia quæ aliter verti posse videbantur adiunximus, & quæ addi poterant.

In ipso principio. quorsum istis opus? locus videtur corruptus, ego quandoque sic interpretabor: quorsum autem optime Flauiane narratio hæc proœmijs indiget? Recta est oratio, ordine prodierunt sermones, salutationem poscit affectui, & scena opus habet, in reliquis non cedit fabula.

Citharædorum prensationibus. quid si legamus congressibus.

Quasi arbitros. arbitros & præmiij dispensatores patrẽ.

In me odia versus. sunt versus. Odisti me, ego verò facile patior odio me haberi, lucro imputans dedecus meum.

meum.

Adhortantem ad virtutemeos sedulitate necessaria.

*Dulcibus in pratis. Thebis amabilibus in floribus oscu-
laberis puerorum femora, & corpus dulce.*

*Veneranda femorum. dignitatem verò femorum non
contemnam, ô ingrata, propter oscula amara.*

*Et eam nondum tempestiua. Et hanc quæ nondum
nupsit, aut nuptias experta est.*

*Vi ne executus. Vi ne gratias fecisti, an blanditijs puel-
lam pellexisti.*

Sine decore. sine forma.

*Grata Venus. opera autem Cypridis nunc mihi placet,
& Dionysij, & musarum, quæ hominibus letitiam ad-
ferunt.*

*Pisias præ se ferebat. cùm ipse parùm tacuisset, Her-
cules inquit, quanam est promptitudo & temeritas.*

Fucum. Venena.

Edico per me quidem. pronuntio quantum in me est.

*Rarum & notum est. magnū enim est si leuis mixtio
mulieri & litæ, adolescentulo in idem conueniente, vini
in morem vinoat.*

*Delicias infert. & mollities firmas & stabiles à qui-
bus sublata.*

*Hesiodum inuertamus. Si illius est dictum, neq; mul-
tum à triginta annis absit, neque multum illos superet,
hæ nuptiæ sunt tempestiue, mulier verò quartodecimo
pubescat, & decimoquinto nubat.*

*Quis vetat comessabundum. quis verò vetat lasciui-
re pro foribus.*

Eatenus perspicitur. & ea parte superbia percipitur.

Eam verò mulierem. quis fugere posset mulierem

quæ

qua se amore correptam affirmat, & abhorret ne quo pacto matrimonium contrahat, initium sumendo à tali intemperantia.

Pluribus iam emicet. id est, quaedam argumenta adiunxit orationi Protogenis. Nemo intelligeret si sic verteremus, auxilio nobis est quòd cum pluribus ipsi amant.

Opem laturus. opem feramus, id quod maximè times Pistas nos facere.

Præter tergorum. aduectam per fluctus Ionios.

Sed culti ab vxoribus. sed in honore & potentia collocati, simul vixerunt beneuolè.

Scribens ei qui prasidio tenebat Munichiam. vidi qui putarent hîc Orchomeno proprium esse nomen: mihi non videtur.

Mirum facinus. rem miram audacter factam.

Humana luxu. diuitijs affluens mortalis tamen ô mulier animata es.

Omitte itaq; ades itaq; vt depreceris crimen & degenerationem quam ponis in Djs.

Dulcis amice. ô socie & amice intuerere hanc animo in equalitatibus, quantum ad longitudinem & latitudinẽ neq; oculis percussus esto.

Tendiculas. deceptorium sed parum cultum esset.

Non absun procul. non enim longè absun, sed non video quenã hæc sit Dea Venus, quæ seminat largiturq; amorẽ per quẽ omnes sumus, qui sumus in terra prognati.

Acessio. parergon: sed decet augere linguã Romanã.

Primum e cœlicolis. primum quidem ante omnes alios Deos fecit amorem.

Amor otiosus. amor nanq; desidiosus in talibus quoq; natus est.

Non

*Non Cypris modo. non Cypris solum, sed est multorum
nominum nomina efficiens. Est quidem orcus, est vis,
incorrupta est verò rabies insania.*

*Mars cæcus. cæcus enim ô mulieres Mars, & nihil
videns, & facie suis omnia malis turbat.*

Et parricidam. cruentum.

*Sed neque fas est. sed neq, fas affectione Deos facere,
neq, rursus existimare Deos affectiones.*

Venator. agrestis verò Apollo rectam rexit sagittam.

Quis aliter. quis aliter censet rogo te per Deos.

De via declinare. deprauari.

Malis moribus. aut ob malitiam occurrentium.

*Neq, est opus. in vsibus quorum nonnulli finem ha-
bent magis necessarium quam pulchriorem.*

*Non edidit me. non enim me nox peperit lyrae domi-
num, neq, vatem, neq, medicum, sed mortalem vna
cum animis.*

Cognatum ob locum. patriam intelligo.

*Non aliam tamen gubernationem. non quidem alie-
nam: sed hoc aduerbio pauci vtuntur.*

Platonis occurrere. nationi sunt consentanea.

In genere. communiter.

Afflatus diuinus. enthusiasmus.

*Illius autem. postquam ab humeris eius lati ministri
arma abstulerunt non bellatur & sedet spectator aliorum.*

*Vis vna. familiare ad pulchrum, repugnans verò ad
turpe, fuit ab initio animis, vt alicubi ait Plato ge-
neratum.*

*Cum autem Antipatrides. cum autem amicorum
Antipatridis alter cum cantatrice lasciuiet, aiunt An-
tipatridem qui eam beneuolentia prosequabatur, inter-
rogasse.*

rogasse.

Dixit Pemptides. dixerunt qui cum Pemptide erant. sed lubenter audiremus.

Calchidensium aduersus. Thessalorum.

Deus idem factus. Deus autem medicinae peritus.

Tueatur ius summum. solam obseruet iustitiam aut pœnam, solos ritus suos obseruet.

Diuina quadam sorte. diuinam quandam sortem attingunt.

Vtq̄ arreptis de mensa. nam auferens à mensa dimidiam partem poculorum abijt.

Leuore. leuitate.

Ignis domus lucente. lucente namq̄ igne domus, conspicitur splendidior, & homo videtur hilarior ob caliditatem amoris. ceterum præposterè sunt affecti.

Imbellis horret. contrahit alas vt Gallinaceus Clinias.

Ne nunc quidem. neque nunc in mentem venit, optimum esse videor permittere, vt per os egrediatur, vt Æschili verbis vtar.

Novas proponit tabulas. fraudat debitores.

Squalida huius est caliditas. acris est ignis caliditas.

Decedit enim. insanit enim & egrotat.

Amor verò cognoscitur. cognobilis, sed rarius est, licet apud Gellium.

Insanus. scilicet de sole inquiens: infelices verò amatores videmus euntes ad orcum sub terra.

Vbi eximia. cuius quod eximium est & parum & sine mendacio firmatur, vt amplectatur pulchritudinem & temporis progressu vnà esse cupiat auferens & remittens placidè est.

*Amatores propter amicitiam. quare nonnulli amici
& familiares tentantes per sauitiam extinguere affe-
ctum vi, & temerè nihil profecerunt, sed firmo:*

Rectà. rigidè.

*Acerrimum Deorum. potentissimorum Deorum. ge-
nuit Iris, habens pulchra thalaria, commixta cum Ze-
phyro aureas comas habentem.*

*Sic enim cogit existimare. sic enim vis infertur ei
quod significare videtur. Refractio enim.*

Amatores violatos. iniucundos.

*A splendida fortuna. qui tamen ex claris ad res hu-
miles & viles deuenerat, caterùm illa ipsũ cõtemnebat.*

*Ardens puella. Non me latet exurens oculus mulieris
iuuenis, quæ virum gustauit.*

Hæserit. imperat & innuit.

Pro eius. maxillis.

Abrogari. deponi eos.

*Labes nefanda. hac enim contumelia non Venus ef-
ficat.*

*Sophoclis dictum. qui talibus amicis priuati sunt gau-
dent, qui verò eos habent, precantur vt careant.*

*Vti vero luctu coniugis. sic cognoscere re vera vxoris
amorem adhibita fide mortis renuntiata.*

In simulatione paulò. in fictione violentia.

Bene ominabimini. acclamabitis.

*Medicamentum verò. quale hoc sit medicamentum
quasiui apud Gracos & Arabas medicos, nec inueni,
& quæ minuunt comam, tātum abest, augeant carnem
vt exedant.*

RESTIT

R E S T I T U T A
A L I A .

Προοιμίων ἢ διήγησις. *deest* μετὰ, *nam esse* εἰρωνείαν *pag.* 761.
puto in hunc modum: μετὰ προοιμίων ἢ διήγησις ἐυθὺς *vers.* 12.
ἢ πρότασις. *in eos dictum qui eloquentiam non oportu-*
no loco venditant.

φίλης ὄνι. ὄνι *vacat.*

29.

παιδὸς πορεῖσθαι. *malunt* παιδοπορεῖσθαι.

763. 8.

δ. πολὺν. διὰ.

40.

κιλίξ. *aliàs inueni* κιλικίξ, *id est*, κακοθεῖς. *Swid.*

764. 4.

ἀμύνας δὲ πλείονων. *cumulatius id iam peruincit,*
cum ait: εἰδὲ τῷ πλέτῳ βοήτησον. *est* ἀποσιώπησις. *sci-*
licet οὐ προσωκόντως λέγει.

18.

δὲ ἰωνῆς καλεσυμάτων. δὲ ὠνῆς κασυμάτων. *Ari-*
stophan. σφυξὶ ἐχθρῶν παρ' ἀνδρῶν δυσμενῆ κατ' ἰμάτῃ.
Et idem Acharnens. *vers.* 300. εἰ ἐγὼ καταλεμῶ τῶ-
σιν ὑπεῦσι πόλιν ἐς κατ' ἰμάτῃ. *Et ibi interpres*: κατ' ἰ-
μάτῃ δ' ἔστι δέρματῃ ἰχυρὰ καὶ σκληρὰ, ἅπερ τῶς σανδα-
λίοις καὶ τῶς ἄλλοις ὑποδήμασιν ὑποβάλλετῃ. *itaq;* δὲ
ὠνῆς κασυμάτων. *præcio Sandaliorum dixerim.*

22.

εἰ δ' ἔτι. *ad* μὴ.

765. 6.

προσῆκει. προσήει.

23.

Ζεὺς γὰρ οἶδα πλὴν. Ζεὺς, οἶδα γὰρ πλὴν.

766. 23.

ὥσε παρεῖς. *lego* παρεῖς. *omitte ista, nec reum præ-*
beas te, accusando Deos ut spurios. *Et videtur deesse*
quidriam: τῶν δὲ τῶν λόγων ἀπέχε.

29.

καὶ ὅπως ἐνταῦτα. *scilicet*, ὄρα.

769. 1.

μαλάκαισιν. *ad.* ἐνοικῶν.

27.

θρῆσαλικῆ. χαλκιδικῆ.

35.

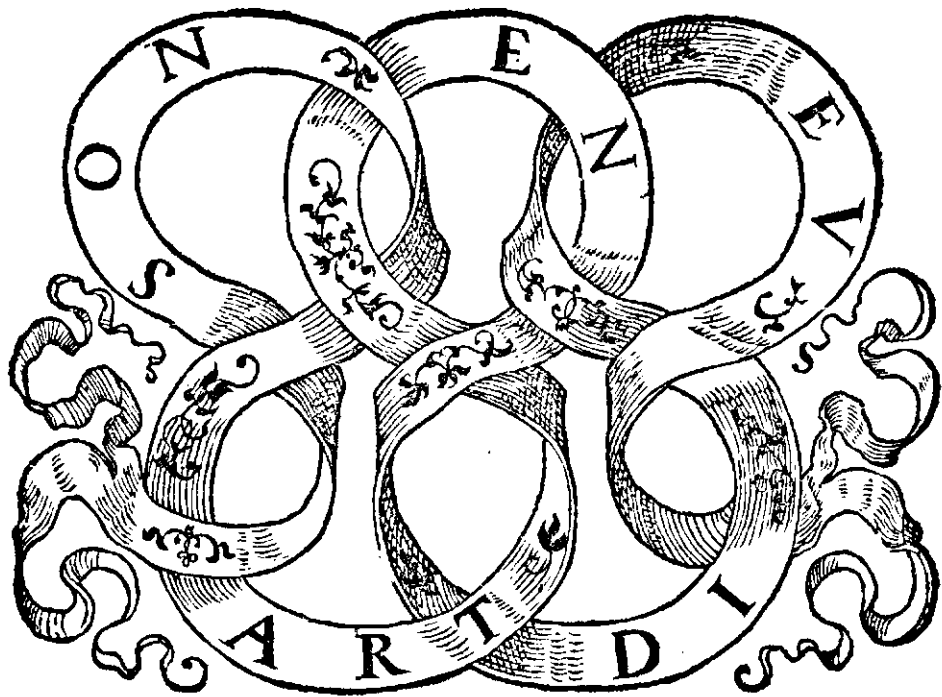
770. 2. καὶ ὁ λυσιμελής. καὶ κάλλει, ὁ λυσιμελής: nam κάλλει
transpositum est.
7. σπάλιγγων. σπάλιγγων.
32. ψάυσι τοῦ. ad. νεκρῶ.
771. 1. ταῦτα. πάντα.
13. κλίνας. κλείνας.
25. καιρός ἐστιν. malim καιρός, letalis, id est, ὁ ἔρωσ.
26. πληγείς. ad. καιρίως. epigram. lib. 1. εἰς λεπτῶς. 190.
λακτιοθεῖς δ' ὡς εἶχε τὸ καιρίον.
27. εἰδὲ νῦν. εἰδὲ νῦν, ὅτι νῦν ἤλθεν ὅτι τὸ σῶμα κατ' ἀρχυ-
λον. *Victorius Variarum lib. 11. cap. 6.*
772. 24. ὁμοιότητά. ad. καὶ τῆ ἡλίας πρὸς τῆ γῆ. in terra. *vide*
hanc pag. infr. 22.
772. 15. αὐ. αὐχμηρὰ μὲν ἢ τέταθ θερμότης, ἡδὲ τῆ ἡλίας
31. δυσειρώτες. *vide pag. 320. 41.* φαινομεθ' ὄντες τῆδε
ὅτι τοῦδε σίλβει.
44. αὐτὴ μὲν ψυχῆ. αὐτὴ μὲν ψυχῆ.
773. 39. τωργιάται. καλωργιάσαι.
775. 13. καμίαν. κάμμαν. *supra 191. 18.*
776. 19. εἰδὲν ἢ δεινὸν. εἰδὲν εἶη.
777. 2. ἐμπονὴν. *Dionis Epitoni in Vespasiano. πεπονίλαν, &*
Sabinum Gallum principem coniurationis. Corn. verò
Tacitus Erponinam lib. 20. Hunc locum & paginam to-
tam Victorius vertit lib. 18. cap. 15.
763. 32. τὸ δὲ ἐξοπλίζειν τῆπος ἀργεῖον λέων. *arbitror esse di-*
ctum senarium in Sycophantas. Apollonius in proverb.
ἀργεῖα φορὰ λέγεσθαι ὅτι τῶν συκοφαντῶντων. Sensus est:
Detrahere, ut arma, dicta an Argivis decet? Cur Pisias
eripit locum dicendi tibi Protogenes, qui satis acer tua
sponde sis? λέως pro λαός.

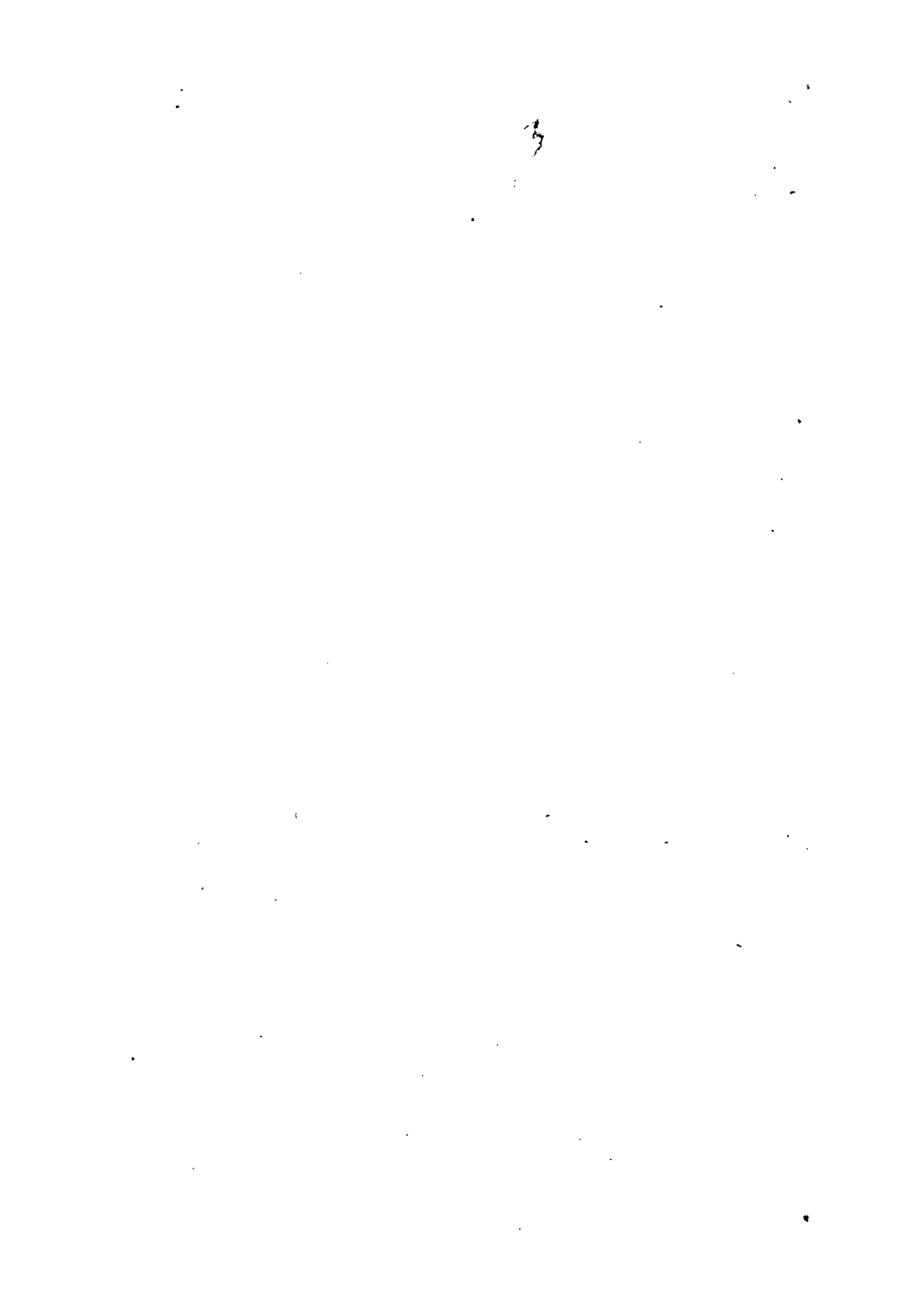
Ἐπισημειώσας τὴν ἀληθείαν παιδῶν. de. nas ἔ pro ἔντα. 772. 41,
versu sequenti ποθεῖντας non ποθεῖνται.

*Hac è multis pauca, qua, si tibi (lector)
 probantur, fruiere: sunt enim
 mera coniectura.*

FINIS.

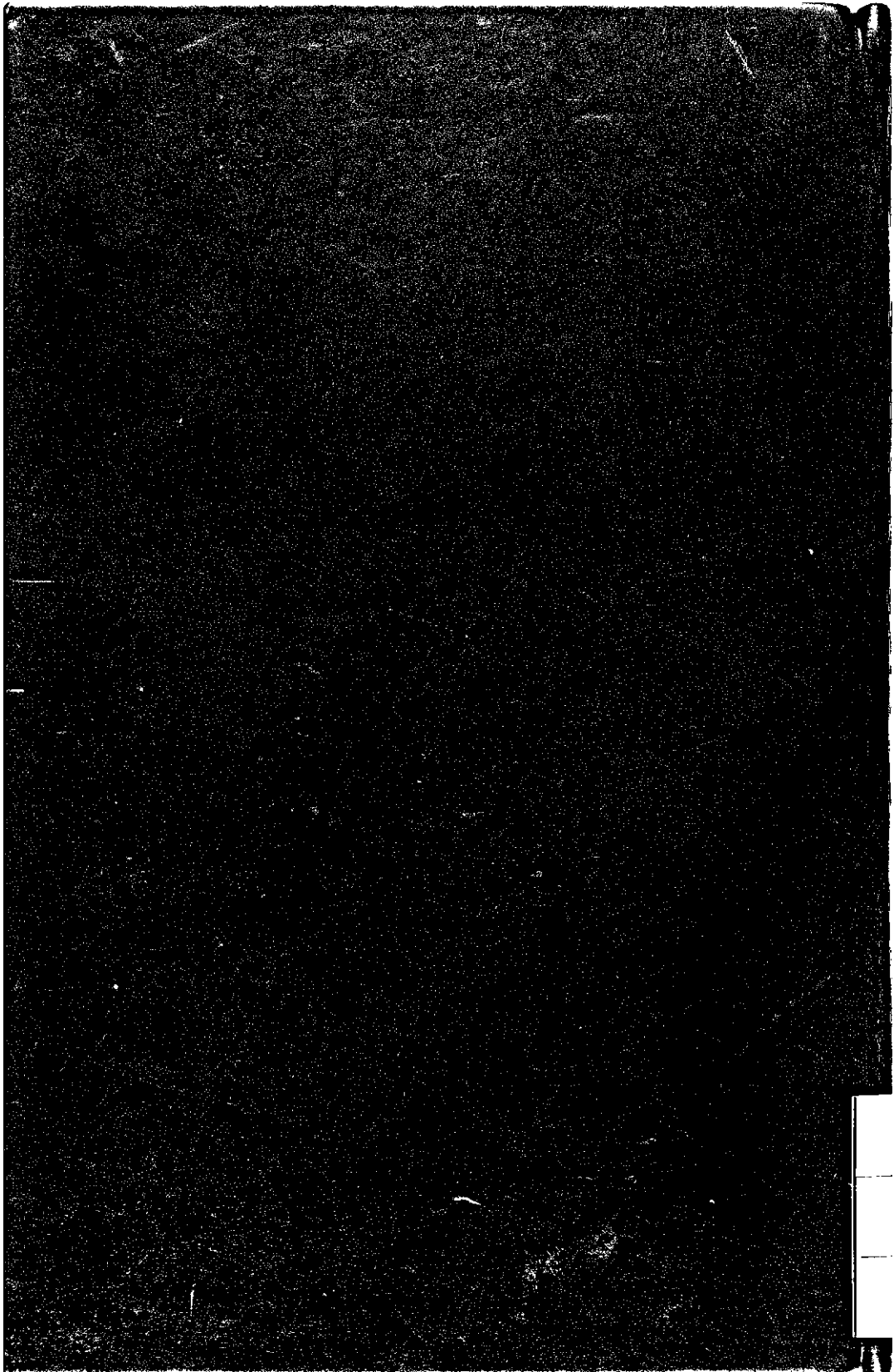
0799
0723

Will be a final check
with B. M. M. M.

27/5/2011

5000

d

102